

AKADEMSKI LIST

ISSN 3043-7504 [TISAK]
ISSN 3044-2044 [ONLINE]

Novine Sveučilišta u Zagrebu

Veljača 2026. | Broj 23

PREDLOŽENICI ZA REKTORA PREDSTAVILI SU SVOJE PROGRAME RADA ČLANOVIMA SENATA

VIJESTI

**UniZG Global Game
Jam 2026**

9

**Znanstveno-stručno
savjetovanje
TZG 2026.**

13

SPORT

**Zlatni niz – dodijeljene
nagrade najboljim
studentima športašima**

19

INTERVJU

Goran Durn

Znanost mora davati
odgovore, a nastava
razvijati odgovoran
odnos prema znanju

STR. 6

Ivana Tlak Gajger i Melinda Šefčić

DOBITNICE NAGRADE

Žene koje mijenjaju Hrvatsku

STR. 25

Posjet članova
Rektorskog zbora
izložbi „U početku
bijaše kraljevstvo”

STR. 4

PREDLOŽENICI ZA REKTORA PREDSTAVILI SU SVOJE PROGRAME RADA ČLANOVIMA SENATA

Programi koji definiraju razvoj Sveučilišta u Zagrebu

U vremenu sve intenzivnijih promjena u visokom obrazovanju – ubrzanoga tehnološkoga razvoja, demografskoga pada, transformacije tržišta rada i sve snažnije međunarodne konkurencije – izbor rektora Sveučilišta u Zagrebu istodobno je i izbor smjera u kojem će se Sveučilište razvijati u sljedećem četverogodišnjem razdoblju.

PIŠE: Sveučilište u Zagrebu

SNIMIO: Branko Nad

Na 3. izvanrednoj sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu, održanoj 26. veljače 2026. u Svečanoj dvorani Sveučilišta u Zagrebu, predloženci za rektora predstavili su svoje programe rada članovima Senata. Redoslijed izlaganja određen je nasumično: prvi je program predstavio prof. dr. sc. Ivan Koprić, a potom prof. dr. sc. Stjepan Lakušić. Sjednicom je, u skladu sa Statutom Sveučilišta u Zagrebu, predsjedao najstariji po godinama dekan – prof. dr. sc. Slavko Orešković, dekan Medicinskoga fakulteta.

Predsjednik Izbornoga povjerenstva za provedbu postupka izbora rektora, prof. dr. sc. Vladislav Brkić, dekan Rudarsko-geološko-naftnoga fakulteta, podnio je izvješće o radu Povjerenstva, koje je od imenovanja do održavanja sjednice održalo šest sastanaka. Na sastanku održanom 9. veljače 2026. utvrđeno je da uvjete propisane Zakonom o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti te Statutom Sveučilišta u Zagrebu ispunjavaju dvojica pristupnika – prof. dr. sc. Ivan Koprić i prof. dr. sc. Stjepan Lakušić. Nakon izvješća uslijedilo je predstavljanje programa rada, koji su 10. veljače 2026. objavljeni i javno dostupni na mrežnim stranicama Sveučilišta u Zagrebu. Članovi Senata odlučit će o izboru rektora na 4. izvanrednoj sjednici koja će se održati 10. ožujka 2026.

Programi dvojice predloženika nude konceptualno različite, ali u ključnim strateškim ciljevima djelomično podudarne pristupe razvoju Sveučilišta. Oba programa prepoznaju potrebu jačanja izvrsnosti, internacionalizacije i povezanosti s društvom, no razlikuju se u naglascima i organizacijskom okviru kroz koji se ti ciljevi nastoje ostvariti.

Članovima Senata Sveučilišta u Zagrebu dvojica predloženika predstavila su svoje vizije upravljanja Sveučilištem u idućem četverogodišnjem razdoblju

SAŽETCI PROGRAMA RADA PREDLOŽENIKA ZA REKTORA

Prof. dr. sc. **IVAN KOPRIĆ**

DEMOKRATIZACIJA UPRAVLJANJA

Središnji dio programa odnosi se na upravljanje. Kao prvi prioritet navodi se priprema izmjena i dopuna Statuta koje bi „prikladnije odražavale novu viziju Sveučilišta i uloge Rektorata, fakulteta, akademija” i drugih sastavnica. Ističe se jačanje položaja fakulteta i akademija i njihova sudjelovanja u procesima na Sveučilištu, uz „vraćanje na akademske uzuse u upravljanju sveučilištem”.

Jedna od konkretnih organizacijskih odrednica odnosi se na ulogu prorektora: program predlaže model u kojem su prorektori bez prava glasa u Senatu, ali uz mogućnost rasprave. Time se naglašava razdvajanje predstavničke i izvršne funkcije te osnaživanje Senata kao mjesta akademske rasprave i participativnoga odlučivanja. Program ujedno predviđa transformaciju Rektorata kao koordinatora sastavnica koji servisno podupire njihov rad, pomaže u obavljanju njihovih autonomnih djelatnosti, inicira promjene povezane s najnovijim tehnološkim i drugim mogućnostima te ublažava učinke vanjskih kriza uz osiguravanje nužne unutar-sveučilišne solidarnosti. Također je naglašena i potreba jačanja sudjelovanja sveučilišne zajednice u donošenju propisa i kvalitete pripreme odluka, uključujući formaliziranu suradnju glavnih tajništva Sveučilišta i sastavnica.

Program rada predloženika za rektora za mandatno razdoblje 2026./2027. – 2029./2030. **prof. dr. sc. Ivana Koprića** nosi naslov „Korištenjem stoljetnog institucionalnog iskustva do izvrsnog, svjetski relevantnog i participativnog sveučilišta”. Program naglašava da je „izvrsnost prisutna, ali ne prožima sve podsustave, aktivnosti i prakse Sveučilišta”, pa se predlaže „reorijentacija Sveučilišta i upravljanja prema cjelovitom sustavu sa strateškom i razvojnom perspektivom”, uz „okupljanje, transparentnost i participaciju relevantnih dionika, osobito studenata, punu digitalizaciju i internacionalizaciju te demokratizaciju upravljanja”. Ističe se i potreba „sustavnoga pristupa razvoju akademskog integriteta i etike” te „učinkovitoga i odmjerena odgovora na izazove digitalizacije umjetne inteligencije”.

STUDIJI I KVALITETA

Predloženic Koprić promatra studije kao područje stalne prilagodbe, uz naglasak na kvaliteti, suvremenim metodama poučavanja usmjerenih na studente i jačanju praktičnih komponenti. Predviđa se modernizacija studijskih programa uz uključivanje vanjskih dionika u procese akreditacije i evaluacije, uz mapiranje upisne politike, razmjenu dobre prakse i potporu horizontalnoj mobilnosti i sveučilišnim kolegijima dostupnima širokom krugu studenata. U nastavni proces uvela bi se puna integracija alata umjetne inteligencije i digitalnih tehnologija u učionicama, uz razvoj *online* programa. U sustavu kvalitete navode se načela *only-once* i *digital by default* za interne procese, uključujući akreditacije i godišnje izvještavanje.

ZNANOST I INOVACIJE

U području znanosti programom se naglašava potreba jačanja istraživačkih kapaciteta, uključujući infrastrukturne uvjete, administrativne i stručne potpore projektima te jačanje okruženja koje motivira i zadržava istraživački potencijal. Naglasak je i na interdisciplinarnosti te organizacijskim modelima koji povezuju istraživanje, inovacije i primjenu rezultata. U tom kontekstu, program predviđa jačanje transfera tehnologije te implementacije otvorene znanosti u skladu sa zahtjevima europskoga i nacionalnoga oblaka za otvorenu znanosti i FAIR načelima kao i jačanje digitalne pismenosti

i integracije UI-a uz zaštitu podataka i kibernetičku sigurnost. Programom bi se uspostavila i nova sveučilišna platforma za razvoj i inovacije koja bi uključivala i osnivanje inovacijskih i razvojnih kolaborativnih središta.

UMJETNOST I IDENTITET

Umjetničko stvaralaštvo i umjetničko-istraživački rad promatraju se kao sastavni dio sveučilišne tradicije koja istodobno oblikuje nacionalni kulturni identitet i sudjeluje u međunarodnim umjetničkim tokovima. Program upozorava na dugotrajne izazove umjetničkoga područja, osobito podfinanciranost, infrastrukturne i kadrovske poteškoće te potrebu sustavnijega pristupa razvoju akademija. Ističe se i da primjena isključivo kvantitativnih, monetizacijskih kriterija nije primjerena umjetničkom području te se zagovara uspostava odgovarajućega sustava valorizacije i ravnopravan položaj u odnosu na znanstvena područja i polja. U planu je poticanje javne vidljivosti akademija te uključenosti studenata u javna događanja koja bi se nadogradila na postojeće sustave vidljivosti poput UniArta uz intenzivnu digitalizaciju i diseminaciju rezultata.

INTERNACIONALIZACIJA I MEĐUNARODNA PREPOZNATLJIVOST

Iako se navodi kako je međunarodna i međuinstitucionalna prisutnost Sveučilišta

je prisutna predloženi smatra da ostaje širok prostor za poboljšanje aktivnosti. Predviđa se širenje studijskih programa na engleskom jeziku, jačanje međunarodne suradnje i mobilnosti te razvijanje institucionalnih mehanizama koji bi olakšali uključivanje stranih studenata i nastavnika. Predlaže se sinergijska suradnja s domaćim javnim i privatnim sveučilištima i znanstvenim institutima te institucijama i tijelima u sustavu znanosti i obrazovanja kao i partnerstvo s tijelima i institucijama Republike Hrvatske i Grada Zagreba, među ostalima. Predlaže se i revitalizacija sudjelovanja u sveučilišnoj mreži Europskih sveučilišta postindustrijskih gradova te se ističe potreba sustavnijega pristupa vidljivosti i međunarodnom pozicioniranju.

DIGITALNA TRANSFORMACIJA UZ ETIČKI OKVIR

Naglašena je neophodnost digitalne transformacije kao preduvjet za tranziciju Sveučilišta kao velike, kompleksne i tradicionalne institucije u novi digitalni društveni i gospodarski poredak. Posebno se naglašava potreba interoperabilnosti i učinkovitoga upravljanja podacima, kao i uvođenje digitalnih rješenja koja podupiru akademske i administrativne procese uz načela *only-once* i *digital by default*. Također se navodi i digitalizacija transfera tehnologije kroz platforme i „digitalni most” prema partnerima te strukturirani programi edukacije o UI-u za nastavno i nenastavno osoblje, a dijelom i kroz cjeloživotno učenje i programe akademskih

vještina za studente. Predviđa se i posebno sveučilišno tijelo za usmjeravanje i praćenje korištenja UI-a i digitalne etike.

INFRASTRUKTURA I RAZVOJNA PERSPEKTIVA

Program infrastrukturnu temu povezuje s razvojnim planiranjem i postavljanjem prioriteta kroz dulji vremenski horizont, uz dovršetak obnove i modernizaciju prostora, laboratorija i nastavnih kapaciteta. Infrastruktura se u programu tretira kao preduvjet kvalitete – i u nastavi i u istraživanjima – ali i kao dio šireg razvoja kampusa i resursa. Reorganizacija Rektora uključuje modernu sistematizaciju, mogućnosti suvremenih oblika rada (rad na daljinu, rotacije, privremeni raspore-

di) te mapiranje i digitalizaciju procesa i usluga radi ubrzanja i uklanjanja preklapanja, uz strateški pristup korištenju UI-a u internim procesima.

DRUŠTVENI ZNAČAJ

Sveučilište se određuje kao javna i nacionalna institucija koja ima odgovornost sudjelovati u oblikovanju društvenih politika, poticanju javnog dijaloga i jačanju kulture znanja. Naglašava se potreba snažnije prisutnosti Sveučilišta u javnom prostoru, popularizacije znanosti i umjetnosti te sustavnijeg uključivanja alumna i vanjskih dionika u razvojne procese.

Prof. dr. sc. STJEPAN LAKUŠIĆ

Program rada predložnika za rektora za mandatno razdoblje 2026./2027. – 2029./2030 prof. dr. sc. Stjepana Lakušića polazi od kontinuiteta koji slijedi prethodni mandat, pri čemu se kao temeljna paradigma ponovno ističe „Studenti u središtu”. U odnosu na raniji okvir, program navodi nadogradnju dosadašnjeg *Triple Helix* modela na *Penta Helix* model, u kojem se uz akademsku zajednicu, gospodarstvo i javnu upravu uključuju i društvena odgovornost te digitalna transformacija. Time se, u konceptualnom smislu, želi proširiti pogled na ulogu Sveučilišta – od obrazovne i istraživačke institucije prema snažnije umreženom akteru javnih politika, razvoja i društvene održivosti. Program uvodi četiri međusobno povezana principa: agilnost, fleksibilnost, prilagodljivost i modularnost, uz objašnjenje da modularnost daje temelj fleksibilnosti, fleksibilnost omogućuje agilnost, a prilagodljivost osigurava dugoročnu otpornost sustava na promjene. Provedba programa strukturirana je kroz osam resora od kojih svaki resor ima postavljene ciljeve, mjere i aktivnosti, a program se oslanja na praćenje ostvarivanja i upravljanje izvedbom. Istodobno, resorni okvir omogućuje da se u istoj strukturi prate klasične sveučilišne funkcije (nastava, znanost, internacionalizacija) te horizontalne teme (kvaliteta/etika, digitalna transformacija, infrastruktura, ljudski potencijali).

STUDENTI, NASTAVA I STANDARD

Predložnik Lakušić programom nastavlja razvijati ideju Sveučilišta kao sustava koji, uz obrazovnu kvalitetu, sustavno jača studentsku podršku. U prikazu rada uprave u prethodnom razdoblju kao istaknut iskorak navodi se otvaranje Savjetovališta za studente, uz obrazloženje važnosti brige za mentalno zdravlje i dobrobit te izgradnju „inkluzivnijeg i sigurnijeg okruženja” za studiranje. U istom se kontekstu navodi i

razvoj sporta kao segmenta studentskoga života i identiteta Sveučilišta pri čemu se ističu rezultati studenata na organiziranim natjecanjima te podatak da je Europska sveučilišna sportska asocijacija (EUSA) proglasila Sveučilište u Zagrebu „najboljim i najaktivnijim Europskim sveučilištem u sportu” u 2022., 2023. i 2024. godini. Akcijski plan za novo razdoblje postavlja modernizaciju obrazovanja i jačanje studentskoga standarda kao „čvrste temelje”, uz isticanje i aktivnije povezanosti s alumnama.

ZNANOST, INOVACIJE I SURADNJA S GOSPODARSTVOM

Program veže razvoj znanosti i inovacija uz suradnju s gospodarstvom te društvenom odgovornosti. Naglašava se da se „odgovornost prema zajednici i gospodarstvu” ne promatra kao dodatna obveza, nego kao temeljna vrijednost te da je sinergija akademske zajednice i gospodarstva ključna za rješavanje izazova i stvaranje „inkluzivnog, inovativnog i održivog društva”. U tom se kontekstu ističe jačanje sudjelovanja u nacionalnim i europskim istraživačkim projektima, poticanje objavljivanja u međunarodno relevantnim časopisima te daljnje unaprjeđenje vidljivosti kroz indeksaciju časopisa sastavnica u bazama *WoS* i *Scopus*. Program predviđa i sustavnije praćenje znanstvene produktivnosti, razvoj istraživačke infrastrukture te jačanje potpore prijavama na kompetitivne međunarodne natječaje, uz poseban naglasak na kvalitetu i međunarodnu prepoznatljivost doktorskih studija.

MEĐUNARODNA I MEĐUINSTITUCIJSKA SURADNJA

Ovaj je resor usmjeren na jačanje globalne prepoznatljivosti Sveučilišta u Zagrebu te njegovo pozicioniranje kao poželjnoga partnera u europskom i svjetskom prostoru visokoga obrazovanja. Kao konkretan cilj navodi se povećanje broja aktivnih, odnosno konzumiranih bilateralnih sporazuma na razini Sveučilišta i sastavnica, uz razvoj zajedničkih istraživačkih projekata i laboratorija s inozemnim partnerima. Internacionalizacija studija povezuje se s povećanjem broja programa i kolegija na engleskom jeziku te rastom broja stranih studenata, uz jačanje mobilnosti kroz Erasmus+ i druge programe razmjene. Program predviđa i povećanje broja stranih profesora i istraživača kroz razvoj programa gostujućih nastavnika i dugoročnih akademskih suradnji. Međunarodna dimenzija pritom se promatra kao

dio aktivnoga sudjelovanja Sveučilišta u Europskom prostoru visokog obrazovanja (EHEA) i Europskom istraživačkom prostoru (ERA).

INOVACIJE I TRANSFER TEHNOLOGIJE

Predviđeni su programi potpore studentskom poduzetništvu, uključujući natjecanja, povezivanje s investitorima i mentorima te prijedlog osnivanja zaklade za financiranje startup inicijativa. Strateška partnerstva usmjerena su na sektore visoke dodane vrijednosti – digitalne i zelene tehnologije, biotehnologiju i pametne industrije – uz različite modele dugoročne suradnje s gospodarstvom. U segmentu digitalne transformacije navode se napredni analitički i UI sustavi za istraživanja, razvoj laboratorija UI, primjena *blockchain* tehnologije te pilot-projekti digitalizacije u proizvodnim i uslužnim sektorima. Kao ključni pokazatelji uspješnosti ističu se povećanje broja patenata i zaštićenog intelektualnog vlasništva, udvostručenje industrijskih doktorskih studija, rast startupova i *spin-off* poduzeća te uspostava strateških partnerstava s globalnim inovacijskim centrima.

ETIKA I UPRAVLJANJE KVALITETOM

Sustav osiguravanja kvalitete postavljen je kao horizontalni okvir djelovanja Sveučilišta, s naglaskom na transparentnost, odgovornost i međunarodnu usklađenost. Program predviđa standardizaciju i redovitu provedbu unutarnjih i vanjskih akreditacijskih postupaka prema europskim smjericama (ESG), uz proširenje studentskih evaluacija i snažnije uključivanje vanjskih dionika u vrednovanje studijskih programa. Transparentnost ocjenjivanja dodatno bi se ojačala izradom priručnika s jasnim kriterijima i digitalizacijom sustava studentskih pritužbi. Program naglašava i usklađivanje politika s europskim smjericama o akademskim slobodama te zaštitu istraživačke autonomije.

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA, INFRASTRUKTURA I LJUDSKI POTENCIJALI

Organizacija, infrastrukturni razvoj i ljudski potencijali usmjereni su na modernizaciju upravljanja, dovršetak obnove i dugoročno jačanje kadrovskih kapaciteta. Naglasak je na završetku obnove potresom oštećenih zgrada, modernizaciji učionica i laboratorija te razvoju kam-

pusa, studentskih domova i digitalne infrastrukture. Razvoj ljudskih potencijala uključuje transparentnije zapošljavanje, mentorstvo za mlade nastavnike i sustav nagrađivanja prema rezultatima rada, uz jačanje međunarodne mobilnosti. Zelena tranzicija obuhvaća povećanje energetske učinkovitosti, primjenu obnovljivih izvora energije i daljnju digitalizaciju radi smanjenja ekološkoga otiska, dok se kao pokazatelji uspješnosti navode završetak obnove, rast EU financiranja i otvaranje novih istraživačkih centara.

POSLOVANJE I DIGITALNA TRANSFORMACIJA

Predviđa se diverzifikacija prihoda kroz EU projekte, suradnja s industrijom i komercijalizacija istraživanja, uz povećanje udjela neproračunskih sredstava. Digitalizacija obuhvaća razvoj e-Sveučilišta, sustava poslovne inteligencije (BI) za strateško planiranje te primjenu UI-a u financijskom upravljanju, nastavi i istraživanjima, uključujući osnivanje UI laboratorija. Naglasak je i na regulaciji i etičkoj uporabi UI-a te jačanju kibernetičke sigurnosti. Kao pokazatelji navode se viši stupanj digitalizacije procesa, veća primjena naprednih tehnologija u studijima i projektima te povećanje broja reguliranih i jasno definiranih procesa korištenja UI-a. Digitalna komponenta obuhvaća razvoj integrirane platforme za praćenje kvalitete – uključujući nastavne ishode, studentske evaluacije i pokazatelje uspješnosti – kao i potpunu digitalizaciju upisa, ocjenjivanja i izdavanja diploma.

UMJETNOST, KULTURA I SPORT

Programom se navodi želja za osnaživanjem kreativnoga i sportskoga potencijala studenata te da se Sveučilište učini prepoznatljivim središtem umjetničke i sportske izvrsnosti. Umjetnost i kultura promatraju se kao sastavni dio akademskoga identiteta, uz razvoj platformi poput UniART-a, osnivanje Centra za popularizaciju umjetnosti i kulture te „Galerije Sveučilišta u Zagrebu”, kao i digitalizaciju kulturne baštine. U području sporta naglasak je na unaprjeđenju infrastrukture, potpori studentskim klubovima i razvoju fleksibilnih modela studiranja za vrhunске sportaše. Predviđa se i jačanje međunarodnih razmjena te osnivanje zaklade za financiranje umjetničkih i sportskih projekata. Kao pokazatelji ističu se, među ostalim, povećanje broja događanja, veća uključenost studenata te rast međunarodnih suradnji. ///

NACIONALNA IZLOŽBA U GALERIJI KLOVIĆEVI DVORI

Posjet članova Rektorskog zbora izložbi „U početku bijaše kraljevstvo”

Kroz stručno vodstvo jednog od autora izložbe, izv. prof. dr. sc. Tomislava Galovića s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, posjetitelji su imali priliku upoznati se s rijetkim i dragocjenim izvorima koji svjedoče o kontinuitetu hrvatske državnosti, kulture i jezika

PIŠE I FOTO: Sveučilište u Zagrebu

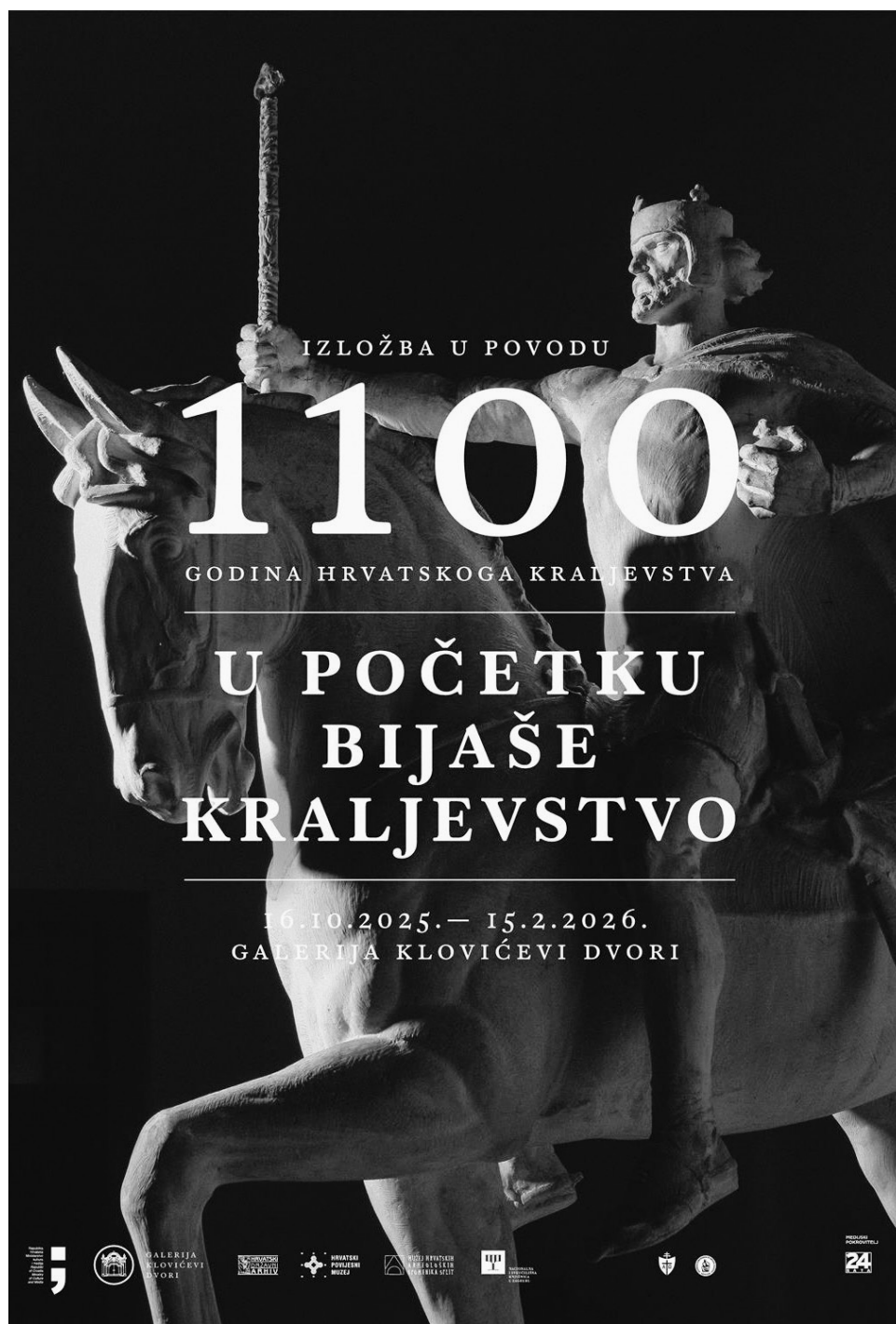
Na Sveučilištu u Zagrebu 16. veljače održana je 6. sjednica Rektorskoga zbora u akademskoj godini 2025./2026., a uz redovite članove Rektorskoga zbora, sjednici su nazočili i predstavnici nacionalnih institucija nadležnih za teme iz znanosti i visokog obrazovanja.

Nakon sjednice, članovi Rektorskoga zbora posjetili su Galeriju Klovićevi dvori i izložbu „U početku bijaše kraljevstvo”, priređenu u povodu obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva. Riječ je o projektu kakav u Hrvatskoj dosad nije realiziran. Ova opsežna i sadržajno bogata izložba kroz više od 400 izložaka - rukopisa, povelja, arheoloških nalaza, umjetnina i kartografskih prikaza donosi slojevit prikaz političkog, kulturnog i jezičnog oblikovanja hrvatskoga prostora od ranoga srednjeg vijeka nadalje. Među izlošcima posebno se ističu krstionica kneza Višeslava, natpisi kneza Branimira, epitaf kraljice Jelene te brojni drugi spomenici ranoga srednjeg vijeka.

FOTO: Branko Ned

6. sjednica Rektorskog zbora Sveučilišta u Zagrebu

Plakat izložbe U početku bijaše kraljevstvo

Stručno vodstvo kroz izložbu jednog od autora izv. prof. dr. sc. Tomislava Galovića

Izložba U početku bijaše kraljevstvo s više od 400 artefakata

Autori izložbe su profesori Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu: izv. prof. dr. sc. Tomislav Galović, dr. sc. Dino Milinović, i dr. sc. Trpimir Vedriš. Kroz stručno vodstvo jednog od autora izložbe, izv. prof. dr. sc. Tomislava Galovića s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, posjetitelji su imali priliku upoznati se s rijetkim i dragocjenim izvorima koji svjedoče o kontinuitetu hrvatske državnosti, kulture i jezika. Poslije izložbe, članovi Rektorskog zbora posjetili su i Zagrebačku katedralu.

Dana 14. ožujka 2024. Hrvatski je sabor jednoglasno usvojio zajednički prijedlog dviju vodećih institucija hrvatske kulture – Matice hrvatske i Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja” – da se 2025. proglasi „Godinom obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva”. Podršku prijedlogu dalo je Ministarstvo kulture i medija i Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Nakon ove važne saborske odluke krenulo se u organizaciju različitih vidova obilježavanja i proslave visoke obljetnice. Tako je u siječnju 2025. godine Ministarstvo kulture i medija imenovalo profesore Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Dinu Milinovića, glavnim autorom, a dr. sc. Tomislava Galovića i dr. sc. Trpimira Vedriša koautorima nacionalne izložbe pod naslovom „U početku bijaše kraljevstvo”. Izložba u povodu 1100 godina Hrvatskoga Kraljevstva izložbe. Za organizatora ovog središnjeg kulturnog događaja u obljetničkoj 2025. imenovana je Galerija Klovićevi dvori, a za suorganizatore ključne baštinske institucije Republike Hrvatske: Hrvatski državni arhiv (Zagreb), Hrvatski povijesni muzej (Zagreb), Muzej hrvatskih arheoloških spomenika (Split) i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Poseban doprinos izložbi dali su Zagrebačka nadbiskupija, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Stalna izložba crkvene umjetnosti u Zadru. Za kustosica izložbe imenovana je Iva Sudec Andreis iz Galerije Klovićevi dvori.

Rektor prof. dr. sc. Stjepan Lakušić i članovi Rektorskog zbora u Galeriji Klovičevi dvori

Rektor Stjepan Lakušić s prorektoricom Jasenkom Ostojić i prorektorom Dubravkom Majetićem

IZLOŽBA S VIŠE OD 400 ARTEFAKATA

Na tri etaže Klovičevih dvora rasprostire se izložba „U početku bijaše kraljevstvo” kakve do sada u samostalnoj i demokratskoj Hrvatskoj nije bilo. Izložba se održava pod visokim pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske. Izložbu prati opsežan katalog (700 str.) na hrvatskom i engleskom jeziku.

Izložba je zamišljena tako da se kroz tri etaže, na oko 3000 kvadrata, kroz 30 izložbenih dvorana prikaže cjelokupna hrvatska povijest od doseljenja Hrvata do 1918. odnosno 1925. godine kroz državost, umjetnost i kulturu. Kroz više od 400 artefakata – od Višeslavove krsionice i epitafa kraljice Jelene, preko Ladislavova plašta iz Zagrebačke nadbiskupije i Bašćanske ploče te djela *Historia Salonitana* Tome Arhidakona (iz Vatikanske apostolske knjižnice) do znamenitog govora Bernardina Frankapana *Oratio pro Croatia* (1522.) iz Austrijske nacionalne knjižnice ili pak zavjetne slike Tome Erdödyja iz 17. stoljeća iz Bojnica u Slovačkoj – dopremljenih iz hrvatskih baštinskih institucija i iz inozemstva prikazani su ključni trenutci hrvatske povijesti. Svaka dvorana ima jedan središnji izložak, bio on dokument, umjetnički spomenik ili drugo svjedočanstvo vremena. Namjera je bila i u tome se uglavnom uspjelo da na izložbu budu dopremljeni originali, i to je jedna od bitnih odrednica ove izložbe koja od samostalne Hrvatske države nije bila zamišljena ili postavljena unutar muzejskih ustanova u Hrvatskoj. Govoreći o hrvatskim kneževima i kraljevima treba istaknuti jednu posebnu dvoranu koja je posvećena latinskim kamenim spomenicima s nazivima naših vladara. To je jedna posebnost zato što niti jedan slavenski narod, to treba posebno istaknuti, nema takvu ranosrednjovjekovnu epigrafičku baštinu – natpise u kamenu na latinskom jeziku. To imamo samo mi. I to je jedan od razlog zašto mi danas

Posjet članova Rektorskog zbora izložbi *U početku bijaše kraljevstvo*

jesmo gdje jesmo, zašto pripadamo zapadnoj Europi, latinskoj Europi, zašto pripadamo kršćanstvu, katoličanstvu rimskom. Prvotni jezik, prvotno pismo hrvatskih kneževa i kraljeva jest latinski jezik, latinsko pismo, a tek kasnije nastupaju glagoljica i hrvatska cirilica kao dva slavenska pisma kojima se kontinuirano bilježio hrvatski jezik.

Prva etaža izložbe sadrži cjeline iz srednjovjekovne povijesti: „Ishodišta: *In principio*”, „Novi narod na karti Europe”, „Pokršćavanje i crkvena obnova”, „Elite i kneževski dvor”, „Doba kraljeva”, „Kralj na sjeveru”, „Nova biskupija: Kraljevsko uporište”, „Trojedna Kraljevina” i „Frankapani neokrunjeni kraljevi”.

Druga etaža obuhvaća cjeline iz ranonovovjekovne povijesti i povijesti „dugoga” 19. stoljeća: „Borba za opstanak”, „*Nalegoše na jzik hrvatski*”, „Hram slavnih muževa”, „Usprkos ratu, pero je jače od mača”, „Zrinski i san o kruni: *Famam servare memento!* („Sjeti se služiti slavi!”)”, „*Croatia rediviva* („Oživjela Hrvatska”): Otkriće povijesti”, „*Regnum regno non praescribit leges* („Kraljevstvo

kraljevstvu ne propisuje zakone”): Između staleške tradicije i moderne države”, „Od naroda do nacije: Hrvatska u 19. stoljeću”, „1918. Kraj Hrvatskoga Kraljevstva” i „Ustav Republike Hrvatske”.

IMPRESIVNA KOLEKCIJA O KRALJU TOMISLAVU

U prizemlju koje je posvećeno kralju Tomislavu kroz pet dvorana prikazano je sve što svjedoči o imenu i djelu Tomislava – prvog hrvatskog kralja, a povrh toga kako su ga tijekom stoljeća percipirali i doživljavali ljudi od pera, kista i dljeteta, povjesničari i umjetnici, ali i hrvatski narod u cjelini. *Dilecto filio Tamislao, regi Croatorum* / Dragom sinu Tomislavu, kralju Hrvata – upravo je tim riječima papa Ivan X. u svome pismu iz 925. godine Tomislava titulirao kao kralja Hrvata i dragoga sina, a mi 1100 godina kasnije prisjećamo se i slavimo početke Hrvatskoga Kraljevstva odnosno hrvatske države – koja tada, u 10. stoljeću doživljava preobrazbu iz kneževine u kraljevstvo, a kako god ga ocjenjivali ključan je to trenutak u povijesti hr-

vatskog naroda – jer politička organizacija dobiva nove konture, zemlja zbog tadašnjih vojno-političkih konstelacija nove granice, a crkvena uprava novu hijerarhiju. ///

IZLOŽBA ĆE BITI OTVORENA DO 15. OŽUJKA 2026. GODINE, PA ONI KOJI JE JOŠ NISU POSJETILI IMAJU PRILIKU TO UČINITI.

AKADEMIK GORAN DURN,
PROFESOR RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNOGA
FAKULTETA – ČLAN SVEUČILIŠNOGA VIJEĆA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

GORAN DURN

Znanost mora davati odgovore, a nastava razvijati odgovoran odnos prema znanju

RAZGOVARAO: **Branko Nad**
FOTO: **Branko Nad i privatna arhiva**

Akademik Goran Durn jedan je od onih sugovornika čiji rad ostavlja trajan trag u hrvatskom akademskom prostoru. Njegov profesionalni put obilježen je dosljednom posvećenošću znanstvenoj izvrsnosti i razvoju struke.

Tijekom godina rada istaknuo se kao mislilac koji spaja teorijsku dubinu s razumijevanjem suvremenih društvenih izazova. Njegov pristup znanosti karakterizira jasnoća, analitičnost i otvorenost prema interdisciplinarnom dijalogu. Kao akademik, sudjelovao je u oblikovanju važnih rasprava koje nadilaze uske okvire pojedinog područja. Poznat je i kao mentor koji potiče kritičko mišljenje i intelektualnu radoznalost mladih naraštaja.

Dugogodišnji je profesor na Sveučilištu u Zagrebu na Rudarsko-geološko-naftnom fakultetu u javnom prostoru prepoznat po odmjerenim, argumentiranim i promišljenim istupima. Njegov rad svjedoči o uvjerenju da znanost ima odgovornost prema društvu u cjelini, što on osobno pokazuje i sudjelovanjem u radu Sveučilišnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu.

Stoga je intervju s akademikom Durnom prava prilika za dublje razumijevanje tema kojima se bavi i vrijednosti koje zastupa. U razgovoru koji slijedi otvaramo prostor za promišljanje, iskustvo i viziju jednoga od istaknutih glasova akademske zajednice.

„Nit vodilja mog rada je razumjeti tlo kroz njegove minerale: krenuo sam od mineralnog sastava glinovite frakcije tla, a zatim se prirodno proširio na okolišnu mineralogiju i geokemiju, jer tlo u sebi čuva zapis i prirodnih procesa i utjecaja čovjeka, uključujući onečišćenje. Primjerice, mineralni i kemijski „potpis“ tla često bilježi uvjete u kojima se razvijalo, pa iz njega možemo iščitati genezu, starost i razvojne faze. Ako je tlo izloženo djelovanju čovjeka – na primjer u blizini industrije ili odlagališta – u njemu se mogu prepoznati onečišćujuće tvari, odrediti u kojem su obliku, koliko su mobilne i koliki rizik predstavljaju, te procijeniti prelaze li u biljke ili se ispiranjem prenose prema podzemnim vodama. Upravo ta dvostruka uloga tla – kao arhiva prirodnih procesa i osjetljivog medija na utjecaj čovjeka – povezuje temeljna istraživanja s vrlo konkretnim okolišnim pitanjima“, ističe za *Akademski list* akademik Durn.

Na Borneu 1990. godine s lokalnom terenskom ekipom

Urednik sam knjige za *Elsevier Terra Rossa Soils Generis, Function, and Global Relevance*, u kojoj će sudjelovati više od 90 istraživača iz cijelog svijeta – od Australije, obje Amerike, Europe do Azije

Predajete kolegije koji spajaju temeljnu mineralogiju i vrlo primijenjene teme (ležišta, industrijski minerali, okoliš). Kako studentima objašnjavate vezu između „minerala pod mikroskopom“ i realnih industrijskih odluka na terenu?

„Studentima od početka nastojim pokazati da „mineral pod mikroskopom“ nije samo akademska zanimljivost, nego podatak koji u praksi određuje vrijednost i

primjenjivost mineralne sirovine – bilo da je riječ o metalnoj sirovini, industrijskom mineralu ili stijeni – ali i ulogu pojedinih minerala kao sastavnica okoliša. Zato ključne znanstvene postavke objašnjavam na konkretnim primjerima, a zatim ih sa studentima provjeravamo i primjenjujemo u laboratoriju, praktikumu i na terenu, ovisno o kolegiju. Studenti pritom jasno vide kako mineralni sastav, tekstura i kemijska svojstva određuju tehnološku preradu, kvalitetu sirovine, ponašanje u uporabi, ali i moguće okoliš-

Borneo

ne rizike (npr. vezanje i mobilnost metala, reaktivnost, stabilnost faza). Posebno mi je važno poticati studente na vlastita istraživanja: kroz seminarske radove u manjim grupama uče postavljati pitanja, tražiti literaturu i kritički interpretirati rezultate, a zainteresirane uključujemo i u terenska istraživanja u sklopu domaćih i međunarodnih projekata. Iz tih iskustava često nastaju teme završnih i diplomskih radova, a rad se nastavlja u laboratoriju i mikroskopiraonici, gdje na stvarnim uzorcima najbolje osjete kako se temeljni podatci „prevode” u stručne odluke. Posebno veseli i studente i mene kada rezultate istraživanja u kojima su dali stvaran doprinos objavimo u međunarodnim znanstvenim časopisima.”

OKUPLJANJE ISTRAŽIVAČA IZ CIJELOG SVIJETA

Vaša istraživanja paleotala i glina koriste se za rekonstrukcije prošlih okoliša i klime. Koji vam je primjer iz Hrvatske (ili regije) najviše promijenio pogled na to kako je ovaj prostor evoluirao kroz kvartarna razdoblja?

„Sustavna istraživanja crvenica (*terra rossa*) u krškim područjima Hrvatske, osobito uz istočni Jadran, i spoznaje proizašle iz njih najviše su mi promijenile pogled na evoluciju okoliša i klime. Crvenice su svojevrсни geo-bio-arheološki arhiv i tihi svjedok dugotrajne evolucije okoliša. Dugo se na njih gledalo prvenstveno kroz prizmu kvartara, no istraživanja pokazuju da je riječ o „dubljoj” priči: crvenice na našem prostoru nisu samo rezultat procesa u posljednjih nekoliko stotina tisuća godina, nego dugotrajnog i ponavljano razvoja koji je mogao započeti najmanje u miocenu. Važno mi je naglasiti da one nisu samo lokalni fenomen „na vapnencu”, nego zapis složenih procesa u kojima se isprepleću klimatske oscilacije, promjene razine mora i eolski donos prašine na okršenu podlogu. Ključnu ulogu pritom ima i nekada izronjeni Jadranski šelf, koji je u više navrata bio izvor siliciklastičnog materijala koji je vjetar podizao i prenosio. To daje drukčiju perspektivu: krški prostor nije bio pasivna pozornica nego dinamičan sustav u kojem su se kroz duga razdoblja smjenjivali uvjeti pogodni za donos materijala i uvjeti pogodni za intenzivnu pedogenezu.

Posebno mi je drago što se iskustvo istraživanja crvenica u Hrvatskoj danas koristi i kao temelj za globalnu sintezu: urednik sam knjige za Elsevier *Terra Rossa Soils: Genesis, Function, and Global Re-*

levance, u kojoj će sudjelovati više od 90 istraživača iz cijelog svijeta – od Australije, obje Amerike, Europe do Azije. To je i lijep dokaz da hrvatska znanost može biti prepoznata i relevantna u međunarodnom kontekstu, kada se sustavno radi na temama koje su istodobno lokalno važne i globalno zanimljive.”

Bili ste prodekan i dekan RGN fakulteta. Koje su vam reformske odluke u nastavi i znanosti tada bile najteže, a danas biste ih opet donijeli?

„Bio sam prodekan od 2001. do 2005., a dekan od 2005. do 2009. godine, u razdoblju intenzivnih promjena na Fakultetu. Dvije odluke iz tog vremena pamtim kao posebno zahtjevne, ali strateški važne – i danas bih ih ponovno donio, naravno prilagođene novim okolnostima. Prva je bila uvođenje sustava upravljanja kvalitetom i izgradnja kulture kvalitete. U početku se doživljavalo kao administrativni teret, ali se brzo pokazalo da donosi jasnije postupke, veću odgovornost i pouzdaniji sustav i za studente i za zaposlenike; najteže je bilo promijeniti navike i objasniti da kvaliteta nije birokracija nego alat stabilnog i transparentnog funkcioniranja. Druga reformska odluka bila je modernizacija studija – uvođenje novih prijediplomskih i diplomskih programa u skladu s bolonjskim principima, uz jačanje poslijediplomske i međunarodne dimenzije. To je bio velik organizacijski zahvat, ali je donio jasniju strukturu, usporedivost i snažniju povezanost nastave s istraži-

Terenska nastava u Idriji 2018. godine

vanjem, uz veći udio praktičnog rada na diplomskoj razini.

Danas su izazovi drukčiji – od tehnološke transformacije i međunarodne konkurencije do stabilnog financiranja i jačeg povezivanja s gospodarstvom – ali poruka ostaje ista: kvaliteta, moderna nastava i istraživačka izvrsnost moraju biti strateški prioritet.”

POMIRITI NAPREDAK I ZAŠTITU OKOLIŠA

Danas se o rudarstvu i mineralnim sirovinama sve više govori kroz „zelenu tranziciju”. EU je donijela Critical Raw Materials Act. Što taj okvir

mijenja u praksi za europsko istraživanje i otvaranje ležišta – i gdje očekujete najveće prijepore (dozvole, društvena prihvatljivost, okoliš)?

Critical Raw Materials Act mijenja pristup EU mineralnim sirovinama tako da ih jasno postavlja kao pitanje strateške sigurnosti opskrbe i preduvjeta zelene tranzicije. U praksi to znači snažnije poticanje europskih istraživanja i razvoja ležišta, jačanje lanca vrijednosti – od eksploatacije i prerade do recikliranja – te smanjenje ovisnosti o ograničenom broju dobavljača izvan Europe. Posebno je važan koncept strateških projekata, uz koordiniranije i predvidljivije procedure.

Najviše izazova očekujem ondje gdje se susreću razvojni ciljevi i zahtjevi zaštite prostora. Ubrzanje postupaka može biti korisno ako znači bolju koordinaciju i učinkovitiju administraciju, ali ne smije dovesti do snižavanja stručne razine procjena utjecaja na okoliš – osobito u osjetljivim područjima poput krša i vodnih sustava. Jednako je važno i pitanje povjerenja: bez transparentnosti, ranog dijaloga s lokalnom zajednicom i jasnih jamstava zaštite okoliša teško je osigurati dugoročnu održivost projekata. U svemu tome presudni su i ljudi i kompetencije, pa su moderni studijski programi i jačanje istraživačkih kapaciteta dio šire slike. Dobar primjer je *TIMREX – EIT-labelled* međunarodni diplomski program Rudarsko-geološko-naftnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji se provodi u partnerstvu s europskim sveučilištima te studentima pruža suvremena znanja iz mineralne prospekcije, uz razvoj kompetencija iz inovacija i poduzetništva.

Hrvatsko-njemački projekt istraživanja lesnih naslaga 2017. godine

STABILNO I PREDVIDLJIVO FINANCIRANJE KAO PREDUVJET RAZVOJA

Kao član Sveučilišnoga vijeća Sveučilišta u Zagrebu, koje ima važnu nadzornu i stratešku ulogu, što smatrate ključnim izazovom u upravljanju najvećim hrvatskim sveučilištem danas – i gdje vidite prostor da znanost i struka snažnije utječu na dugoročne odluke, osobito u povezivanju s gospodarstvom i društvom?

U upravljanju Sveučilištem u Zagrebu danas vidim nekoliko ključnih i povezanih izazova, a izdvojio bih dva najvažnija. Prvi je kako učinkovito upravljati velikim i raznolikim sustavom te uskladiti strateško vođenje Sveučilišta s autonomijom njegovih sastavnica. Drugi je dugoročna održivost i kvaliteta: ulaganje u ljude, zadržavanje i razvoj mladih istraživača i nastavnika te modernizacija istraživačke i nastavne infrastrukture. U tom je smislu stabilno i predvidljivo financiranje preduvjet, jer bez njega je teško dugoročno planirati razvoj i graditi istraživačke kapacitete. Važno je i da sveučilišna zajednica Sveučilište doživljava kao zajednički projekt: snažne sastavnice su temelj, ali i one su dugoročno jače kada je Sveučilište kao cjelina vidljivo i ugledno.

Snažniji doprinos znanosti i struke vidim u organiziranoj suradnji s gospodarstvom i javnim sektorom kroz projekte koji donose jasnu društvenu vrijednost. Osnivanje Gospodarskoga foruma Sveučilišta u Zagrebu vidim kao odličan korak jer stvara okvir za dugoročniju i organiziraniju suradnju. Cilj je da se znanje koje nastaje na Sveučilištu brže pretvara u inovacije, transfer tehnologije i rješenja s dodanom vrijednošću.

Konkurentni možemo biti ondje gdje se „lokalna geologija” pretvara u vrhunsko znanje i rješenja primjenjiva u praksi

Akademik Goran Durn

Sudjelovali ste u međunarodnim istraživanjima ležišta zlata u Indoneziji, u geološki, klimatski i društveno vrlo specifičnom okruženju. Koje ste razlike u pristupu istraživanju, regulativi i odnosu prema rudarstvu ondje uočili u odnosu na Europu – i što bi hrvatska struka iz tog iskustva mogla naučiti?

U istraživanju ležišta zlata u Indoneziji sudjelovao sam 1990. godine kao mladi asistent, i to mi je ostalo kao jedno od onih iskustava koje se pamti cijeli život. Radili smo na Borneu, u tropima i prašumi, u suradnji s kolegama sa Sveučilišta u Bandungu i uz pomoć lokalnih radnika iz plemena Dajaka. Živjeli smo u geološkom kampu okruženom prašumom, a terenski rad je tražio stalnu prilagodbu i brzo odlučivanje. Uzorkovali smo aluvijalne sedimente i lateritna tropska tla te u tim uzorcima tražili tragove zlata. Na temelju rezultata postupno smo sužavali područje istraživanja, a po povratku u kamp gotovo svaki dan sam pod binokularom izdvajao sitne listiće zlata i vagao ih. Dijelio sam terenske izazove s lokalnim radnicima, koji su nam često pomagali u teškim uvjetima, a zdravstveni rizici bili su stvarni – jedan kolega je dobio malariju, a ja sam prošao bez zdravstvenih posljedica. Od većih životinja vidio sam orangutane, a od neugodnijih susreta najviše pamtim zmije otrovnice.

Projekt se žalost nije do kraja realizirao, ali meni je ostao kao izvanredna škola terenskog rada i međunarodne suradnje. Danas tu priču rado koristim u nastavi jer studentima odmah pokaže koliko je geologija praktična, zahtjevna i „živa” struka. Što se tiče regulative i odnosa prema rudarstvu, važno je naglasiti da se sve odvijalo prije više od 35 godina, pa iz tog iskustva ne bih izvlačio zaključke o

Bosiljevo

Projekt nema smisla ako donosi korist, a pritom ugrožava vodu, tlo ili zdravlje ljudi, ali nije dobro ni kada se svaka mogućnost unaprijed blokira bez provjerljivih činjenica i argumenata

današnjem stanju. Ono što se, međutim, uvijek može naučiti jest vrijednost ozbiljnog terenskog rada, dobre suradnje s lokalnim partnerima i poštovanja prema prostoru u kojem se istraživanja provode.

Kao urednik posebnog broja Q1 znanstvenog časopisa Quaternary International (Elsevier), posvećenoga kvartaru u Hrvatskoj, imali ste priliku sagledati domaća istraživanja u međunarodnom kontekstu. Što je taj broj pokazao o stvarnoj snazi hrvatskih geoznanosti – i gdje smo konkurentni na svjetskoj razini, a gdje još zaostajemo?

To iskustvo mi je potvrdilo da su hrvatske geoznanosti najjače ondje gdje se spajaju raznoliki kvartarni arhivi i suvremene terenske i laboratorijske metode istraživanja. Hrvatska je u tom smislu „laboratorij na otvorenom”, jer na malom prostoru imamo prapor i paleotla, riječne, jezerske i marinske sedimente te speleoteme i špiljske sustave, što omogućuje istraživanja relevantna i u međunarodnom kontekstu. Produktivne istraživačke skupine u Hrvatskom geološkom institutu te na RGNF-u i PMF-u redovito objavljuju u vrhunskim časopisima, često u suradnji sa stranim partnerima. Dodatna potvrda prepoznatljivosti je i NSF IRES projekt, koji se od 2025. provodi u Hrvatskoj, u okviru kojega američki profesori i studenti dolaze učiti terenske i laboratorijske metode istraživanja crvenica te interpretaciju rezultata.

U znanstvenom smislu, hrvatske geoznanosti ne zaostaju u znanju, idejama ni sposobnosti realizacije. Ono što nas najviše ograničava su sredstva i infrastruktura: s većim ulaganjima mogli bismo provoditi dugoročnija istraživanja, razvijati nove metode i snažnije se uključivati u velike međunarodne projekte.

TREBAJU NAM JASNIJE, BRŽE I PREDVIDLJIVIJE PROCEDURE

Kad gledate Hrvatsku: s jedne strane imamo geološku raznolikost, s druge strane mali smo sustav. Gdje Hrvatska realno može biti konkurentna u globalnom lancu vrijednosti – u istraživanju, u eksploataciji, u preradi, u znanju/uslugama (geologija, geoinženjerstvo, okoliš, geoenergija)?

Realno je da prednost ne gradimo na količinama i velikim industrijskim kapacitetima, nego ondje gdje možemo biti najbolji: u znanju i rješenjima za osjetljive sustave poput krša i morskog okoliša. Posebno smo jaki u istraživanjima podzemnih voda i zaštiti vodnih resursa te u kvartarnoj geologiji i paleookolišnim rekonstrukcijama. Jadran nam daje dodatnu vrijednost kroz marinsku geologiju – od obalnih i podmorskih sedimenata do razumijevanja promjena morske razine, što je važno i za prostorno planiranje te prilagodbu klimatskim promjenama. Posebnu priliku vidim i u geoenergiji, ponajprije u razvoju geotermalne energije, gdje potencijal Panonskog bazena i sve važnija uloga podzemlja mogu imati stratešku ulogu u energetskej sigurnosti. Ukratko, konkurentni možemo biti ondje gdje se „lokalna geologija” pretvara u vrhunsko znanje i rješenja primjenjiva u praksi.

Predsjednik ste Znanstvenoga vijeća HAZU-a za zaštitu prirode i okoliša, stoga imate „širu sliku”. Kako pomiriti tri cilja koji se često sudaraju: sigurnu opskrbu sirovinama, zaštitu okoliša i društvenu prihvatljivost projekata – i što biste promijenili u hrvatskom modelu odlučivanja da se ta ravnoteža postigne bolje?

Ta se ravnoteža može postići samo ako se gospodarske potrebe, okolišni rizici i očekivanja zajednice sagledaju zajedno od samog početka. Projekt nema smisla ako donosi korist, a pritom ugrožava vodu, tlo ili zdravlje ljudi, ali nije dobro ni kada se svaka mogućnost unaprijed blokira bez provjerljivih činjenica i argumenata. Zato odluke moraju biti utemeljene na podatcima, struci i transparentnom postupku.

U hrvatskom modelu odlučivanja najveći prostor za napredak vidim u jasnijim, bržim i predvidljivijim procedurama – ali bez popuštanja u standardima zaštite okoliša. Odgovorni u sustavu moraju osigurati prohodnost i funkcionalnost postupaka: jasne rokove, definirane nadležnosti i manje nepotrebne birokracije. Jednako je važno da se znanstveno provjerene i učinkovite metode brže prihvaćaju i primjenjuju u praksi.

///

S američkim studentima na terenu u Hrvatskoj 2025. godine

NEVIDLJIVE, A KRITIČNE SIROVINE

Industrijski minerali često su „nevidljivi”, a nužni su za građevinu, kemijsku industriju, tehnologije i energetiku. Koji industrijski mineral smatrate podcijenjenim u javnosti, a presudnim u stvarnoj ekonomiji – i zašto?

Jedan industrijski mineral koji je u javnosti često podcijenjen, a u stvarnoj ekonomiji ključan, jest feldspat. Većini ljudi taj naziv ne znači mnogo, ali feldspat je doslovno „u pozadini” velikog dijela onoga što svakodnevno koristimo u domu, jer bez njega je teško zamisliti suvremenu proizvodnju stakla i keramike – od prozora i boca, preko pločica i sanitarija, do brojnih tehničkih i specijalnih keramičkih proizvoda. Njegova je uloga u industriji jednostavna za razumjeti: pomaže da se smjese lakše „ispeku” i pretvore u čvrst, gladak i trajan proizvod, uz manju potrošnju energije. Zato nije svejedno kakav je feldspat – njegova čistoća i sastav mogu biti razlika između vrhunskog proizvoda i materijala koji puca, deformira se ili ima loš završni izgled. Nije slučajno da se feldspat danas spominje i u europskom kontekstu „kritičnih sirovina”, jer je potreban u velikim količinama i važan za ključne industrijske lance.

UniZG Global Game Jam 2026:

Inicijativa Akademije dramske umjetnosti kao platforma za razvoj cjeloživotnog obrazovanja i interdisciplinarnih studija videoigara

PIŠE: **mr. sc. Zrinka Šamija**, Sveučilište u Zagrebu Akademija dramske umjetnosti
SNIMIO: **David Bakarić Mihaljević**

Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu još je jednom potvrdila svoju značajnu ulogu u razvoju obrazovanja u području videoigara organizacijom drugog izdanja *UniZG Global Game Jama 2026*, međunarodnoga događaja koji je od 30. siječnja do 1. veljače u prostoru Sveučilišta u Zagrebu, u zgradi SEECCEL-a, okupio studente, mlade profesionalce i stručnjake iz industrije.

Tijekom intenzivnog 48-satnog kreativnog procesa sudionici su, uz mentorsku potporu nastavnika i industrijskih stručnjaka, razvili 12 prototipova videoigara, potvrđujući kako je gaming danas snažno interdisciplinarno područje koje povezuje umjetnost, tehnologiju i suvremene narativne prakse.

AKADEMIJA DRAMSKE UMJETNOSTI KAO POKRETAČ NOVIH OBRAZOVNIH MODELA

UniZG Global Game Jam dio je strateških aktivnosti Akademije dramske umjetnosti, usmjerenih na razvoj suvremenih obrazovnih programa i modela cjeloživotnog obrazovanja u području kreativno-tehnoloških industrija. Upravo je Akademija prepoznala potencijal videoigara kao prostora u kojem se susreću izvedbene umjetnosti, dizajn interakcija, vizualne umjetnosti i suvremene digitalne tehnologije.

Dekan ADU Davor Švaić, prof. art.

UniZG Global Game Jam 2026

„Videoigre su danas jedno od najzujblijivijih i najbrže rastućih područja susreta umjetnosti, tehnologije i suvremenog pripovijedanja. Akademija dramske umjetnosti tu je transformaciju prepoznala na vrijeme – još kroz projekt *Edu4Games*, pokrenut neposredno prije globalnih promjena koje su snažno redefinirale obrazovanje i kulturne industrije. Tim smo projektom postavili temelje za razvoj novih studijskih programa, standarda zanimanja i cjeloživotnog obrazovanja u području razvoja videoigara, usmjerenih na umjetničku, znanstvenu i istraživačku praksu. *UniZG Global Game Jam 2026* potvrđuje kako je riječ o strateškom smjeru koji je prepoznalo i Sveučilište u Zagrebu, sustavno podržavajući razvoj interdisciplinarnih obrazovnih modela. Kroz *Game Jam* stvaramo autentično produkcijsko okružje u kojem studenti, umjetnici, dizajneri i programeri zajednički razvijaju projekte i stječu kompetencije koje već danas oblikuju globalne kreativne industrije. Naš je cilj graditi obrazovni sustav koji ne samo da prati promjene, nego ih aktivno pokreće – sustav u kojem se znanje kontinuirano nadograđuje, a nove generacije autora razvijaju vještine za industrije koje se upravo stvaraju”, ističe **prof. art. Davor Švaić**, dekan Akademije dramske umjetnosti.

PLATFORMA CJELOŽIVOTNOG OBRAZOVANJA I PROFESIONALNOG UMREŽIVANJA

UniZG Global Game Jam održan je u okviru projekta, financiranoga Programskim ugovorima Sveučilišta u Zagrebu, a Akademija dramske umjetnosti ključni je nositelj razvoja novog programa cjeloživotnog obrazovanja u području razvoja videoigara – jednog od najbrže rastućih segmenata globalnih kreativnih industrija. Događaj je osmišljen kao prostor povezivanja budućih polaznika programa, nastavnika i predstavnika industrije te kao praktična provjera kompetencija potrebnih za profesionalni rad u game developmentu. Rastući interes studenata za ovo područje vidljiv je kroz sve veći broj specijaliziranih kolegija, izvannastavnih projekata i programa stručne prakse koje Akademija kontinuirano razvija u suradnji s partnerskim institucijama.

Voditelj aktivnosti i nastavnik Akademije dramske umjetnosti, **doc. art. Andrej Kovačević**, ističe važnost ovakvih projekata za razvoj novih obrazovnih standarda:

„Veliko je zadovoljstvo raditi s kolegama nastavnicima na stvaranju prostora u kojem studenti mogu slobodno eksperimentirati, učiti jedni od drugih i pokaza-

ti svoje kompetencije u interdisciplinarnim timovima. *UniZG Global Game Jam* vidimo kao važan korak prema razvoju programa cjeloživotnog obrazovanja u području videoigara, posebice kroz inicijativu *Edu4Games*, te kao mjesto susreta akademskog rada i profesionalne struke. Zahvalan sam Sveučilištu u Zagrebu koje je prepoznalo potencijal ovog područja i pružilo nam priliku da zajednički gradimo novu generaciju kreativno-tehnoloških stručnjaka.”

SNAGA INTERDISCIPLINARNE SURADNJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

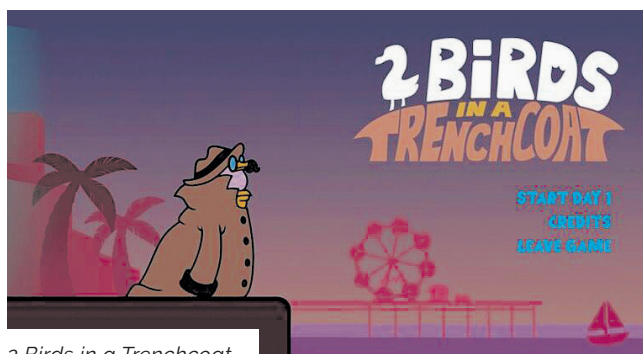
Uz Akademiju dramske umjetnosti kao nositeljsku instituciju, u organizaciji *UniZG Global Game Jama* sudjelovale su i Akademija likovnih umjetnosti, Fakultet elektrotehnike i računarstva te Studij dizajna Arhitektonskoga fakulteta. Ovakav model suradnje potvrđuje smjer razvoja interdisciplinarnog obrazovanja kojim Sveučilište u Zagrebu odgovara na suvremene potrebe tržišta rada.

Važnost suradnje različitih disciplina istaknuo je i **izv. prof. dr. sc. Mirko Sužnjević** s Fakulteta elektrotehnike i računarstva:

„Uvijek je veliko zadovoljstvo organizirati *Game Jam* i vidjeti kolika kreativnost i

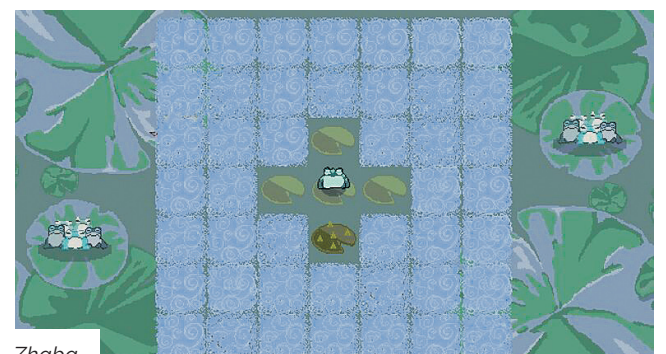
doc. art. Andrej Kovačević, ADU

2 Birds in a Trenchcoat

The Mask of the Red Death

Zhaba

Ceremonija dodjele priznanja

Nagrađena videoigra
- *The Mask of the Red Death*

Mirko Sužnjević, FER

Maja Rožman, ALU

Dodjela priznanja - Najbolji dizajn videoigre
- *2 Birds in a Trenchcoat*

Ida Loher, doc. art. ALU

Andrija Mudnić, doc. art. Studij dizajna

Andrej Kovačević (ADU)
- Ceremonija priznanjaMirko Sužnjević, FER
i sudionici

sposobnost može izaći na vidjelo u samo nekoliko radnih dana. Ovakve radionice iznimno su važne jer sudionici kroz praktičan rad stječu konkretna znanja, ali i stvaraju profesionalne kontakte. Sudionike smo upoznali s brojnim kolegijima koje mogu pohađati na različitim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu te tako dodatno proširiti svoje kompetencije. Događaj ne bi bio moguć bez velikog angažmana volontera – nastavnika, studenata i vanjskih suradnika – kojima upućujem iskrenu zahvalnost.”

Snažnu vrijednost interdisciplinarnе suradnje istaknuli su i nastavnici partnerskih sastavnica Sveučilišta.

„Drugi po redu *UniZG Global Game Jam* ponovno je stvorio odličnu energiju koja nastaje suradnjom više sastavnica, kao i polaznika iz različitih struka. Opuštena i dinamična atmosfera tijekom ove intenzivne radionice potvrđuje visoku zainteresiranost polaznika za područje dizajna i razvoja videoigara, što nas kao organizatore i nastavnike dodatno motivira da nastavimo razvijati različite oblike edukacijskog sadržaja na Sveučilištu u Zagrebu”, ističe **doc. art. Andrija Mudnić** sa Studija dizajna.

Sudjelovanje Akademije likovnih umjetnosti u *UniZG Global Game Jamu* dodatno potvrđuje važnost vizualne umjetnosti u razvoju suvremenih digitalnih medija. Kako ističe **izv. prof. art. Maja Rožman**, prodekanica Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, ovakvi projekti studentima otvaraju prostor za primjenu likovnih i konceptualnih znanja u novim medijskim kontekstima.

„Sudjelovanje Akademije likovnih umjetnosti u *UniZG Global Game Jamu* otvara važan prostor za primjenu likovnih i konceptualnih znanja u kontekstu suvremenih digitalnih medija. Videoigre se pritom potvrđuju kao relevantno polje vizualnog istraživanja, naracije i dizajna, koje povezuje umjetničku praksu s tehnološkim razvojem. Velika zainteresiranost polaznika različitih predznanja i struka – studenata i alumna – pokazuje kako ovaj format rada potiče promišljanje o videoigramima kao mediju za istraživanje i kreativno izražavanje.”

Važnost ovakvih inicijativa prepoznao je i rektor Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Stjepan Lakušić**, kao i prorektorica za umjetnost, kulturu i međusveučilišnu suradnju **prof. art. Jasenka Ostojić**, koja je sudjelovala na zatvaranju događanja te

kontinuirano podupire razvoj interdisciplinarnih projekata. Ovakvi formati potiču razvoj budućih programa usmjerenih oblikovanju videoigara te doprinose transformaciji sveučilišta u otvorenu, suvremenu i inovativnu obrazovnu sredinu.

Snažnu vrijednost interdisciplinarnе suradnje dodatno potvrđuje i **doc. art. Ida Loher** s Akademije likovnih umjetnosti, naglašavajući kako ovakvi projekti studentima omogućuju istraživanje videoigara kao kompleksnog umjetničkog i komunikacijskog medija.

AKADEMIJA DRAMSKE UMJETNOSTI KAO PROSTOR RAZVOJA NOVIH KREATIVNIH PROFESIJA

UniZG Global Game Jam dodatno je potvrdio ulogu Akademije dramske umjetnosti kao središta razvoja novih profesionalnih profila unutar kreativno-tehnoloških industrija. Kroz simulaciju stvarnih produkcijskih procesa studenti razvijaju vještine timskog rada, interdisciplinarnе suradnje i inovativnog razmišljanja, ključne za suvremeno tržište rada.

Događaj su poduprli i partneri iz industrije – Logitech, Carta Magica, GameBoost i Mipmap – čime je dodatno osnažena povezanost Akademije s profesionalnim sektorom i suvremenim produkcijskim praksama.

Posebno ohrabruje iznimno veliko zanimanje i odziv studenata i mladih profesionalaca, koji su prepoznali *UniZG Global Game Jam* kao jedinstvenu priliku za stjecanje praktičnih znanja, umreživanje i profesionalni razvoj. ///

Ida Loher (ALU), Maja Rožman (ALU)
i prorektorica Jasenka Ostojić

MEĐUNARODNA SURADNJA O UNAPRJEĐENJU ZDRAVSTVENOGA SUSTAVA

Inovacije su imperativ zdravstvene skrbi i gospodarskoga rasta

Konferencija posvećena razvoju i primjeni zdravstvenih tehnologija okupila je predstavnike nacionalnih vlada, dionike javnih zdravstvenih sustava i akademske zajednice, inovatore i stručnjake iz farmaceutske industrije te inovacijskog ekosustava koji su podijelili svoja iskustva i razmijenili znanja, a sve radi osnaživanja suradnje i poticanja inovacija koje mogu unaprijediti javne zdravstvene sustave i ishode u liječenju ljudi

PIŠE: Ana Konta
SNIMIO: Leon Ginder

Konferencija *Encouraging HealthTech Innovation*, koju su organizirali Veleposlanstvo Ujedinjenoga Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske u Republici Hrvatskoj i Sveučilište u Zagrebu, ugostila je zanimljive govornike i paneliste, koji su podijelili svoja iskustva i razmijenili znanja, ističući važnost međunarodne suradnje i učinkovitog inovacijskog ekosustava koji može ubrzati usvajanje zdravstvenih tehnologija i unaprijediti javne zdravstvene sustave.

Konferencija se održala na Sveučilištu u Zagrebu, u dvorani Regionalnoga centra za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe – SEECEL. U ime domaćina nazočnima se obratio prorektor za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić. Istaknuvši da je zdravlje najvrjedniji društveni resurs, rekao je kako Sveučilište sustavno gradi okružje koje povezuje znanost, industriju i javni sektor.

Prorektor prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić

INOVACIJE – SNAGA ZA POZITIVNE PROMJENE

„Ovo nije prvi put da Sveučilište u Zagrebu surađuje s Veleposlanstvom Velike Britanije. I u prethodnim prilikama Veleposlanstvo je podupiralo slične inicijative koje su bile usmjerene na jačanje inovacija u području zdravstva i povezivanju istraživačkih projekata, politika i praksa. Za kontinuiranu potporu, povje-

Konferencija *Encouraging HealthTech Innovation*

renje i suradnju izražavam našu iskrenu zahvalnost. Kroz obrazovne aktivnosti, radionice, mrežne događaje i suradničke projekte, Sveučilište u Zagrebu radi na stvaranju pozitivnog okružja koje potiče interdisciplinarni dijalog i suradnju između akademske zajednice, industrije, zdravstvenih ustanova i javnog sektora. Naš je cilj poduprijeti cijeli inovacijski put – od ideje do rješenja koja stvarno poboljšavaju zdravstvene ishode i kvalitetu života građana. U tom kontekstu, događaji poput ovoga ključni su za otvorenu razmjenu međusobnog učenja i strateškog promišljanja, pomažući nam da uskladimo znanstvenu izvrsnost s društvenim potrebama te osiguramo inovacijama da postanu snaga za pozitivne promjene”, istaknuo je prorektor Mlinarić.

Samantha Dunger, zamjenica šefa Misije u Veleposlanstvu Ujedinjenog kraljevstva u RH

Svoje zadovoljstvo nastavkom suradnje nije skrivala ni gospođa Samantha Dunger, zamjenica veleposlanika Ujedinjenoga Kraljevstva u Republici Hrvatskoj. Osvrnuvši se na plodonosnu suradnju, istaknula je kako je ovaj događaj vrlo važan korak u proširenju rasprave i razmjene politika, a sve kako bi se dala potpora inovacijama i novim projektima u području zdravstva, koji su ključni za obje vlade.

„Ovo je pravo vrijeme za dublji strateški dijalog o tome kako omogućiti inovacije – ne samo povezivanjem lokalnih ekosustava, već i kroz prilagodbu javnih politika koje omogućuju njihovu brzu primjenu. Prije šest mjeseci objavljen je novi desetogodišnji plan NHS-a (eng. *National Health System*) Ujedinjenog Kraljevstva, u kojem se najavljuje tehnološko unaprjeđenje zdravstvenog sustava, što uključuje, između ostaloga, digitalizaciju i primjenu umjetne inteligencije u kliničke svrhe. Samo nekoliko tjedana kasnije usvojen je i tzv. *UK Life Sciences Sector Plan*, koji pruža okosnicu industrijske strategije za ovu transformaciju NHS-a. Britanska vlada smatra inovacije ključnima za očuvanje i unaprjeđenje ekosustava, čineći ih otpornijima na sve globalne izazove”, rekla je zamjenica veleposlanika UK u RH Samantha Dunger.

KLJUČ JE U POVEZIVANJU LJUDI, POLITIKA I TRŽIŠTA

Državna tajnica u Ministarstvu zdravstva i izaslanica ministrice zdravstva Irene Hrčić, doc. dr. sc. Marija Bubaš, naglasila je da zdravstvene tehnologije moraju ostati usmjerene na pacijenta.

„Zdravstvena tehnologija ima vrijednost samo ako služi ljudskom dostojanstvu. Inovacija bez empatije nije napredak nego tek promjena.” Istaknula je kako partnerstvo s Ujedinjenim Kraljevstvom ne znači samo razmjenu tehnologije, već i vrijednosti – solidarnosti, univerzalnosti zdravstvene skrbi i otvorenosti prema učenju.

Državna tajnica u Ministarstvu zdravstva doc. dr. sc. Marija Bubaš

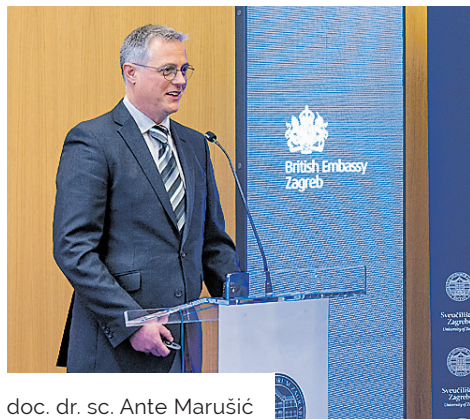
U nastavku programa nadahnjujuća predavanja održali su prof. Tony Young, nacionalni klinički voditelj za inovacije, NHS England, i doc. dr. sc. Ante Marušić, Telemedicine Clinic (TMC UK), LCS Clinical Lead i Sveučilište u Splitu, Sveučilišni studijski odjel za forenzične znanosti.

Prof. Tony Young

Prof. Tony Young, kao jedan od ključnih arhitekata britanskoga inovacijskoga modela u zdravstvu, govorio je o izazovima s kojima se suočavaju javni zdravstveni sustavi te prikazao važne korake koje je potrebno učiniti da bi jedna ideja prerasla u uspješnu inovaciju.

„Nemoguće je često samo stanje uma. Inovacije uspijevaju kada rješavaju stvarne probleme sustava i kada imaju jasan put do primjene u praksi”, istaknuo je prof. Young. Kao primjer naveo je *NHS Clinical Entrepreneur Programme*, kroz koji je pokrenuto gotovo **600 novih life sciences tvrtki**, uz relativno skromna javna ulaganja, naglasivši da je **ključ u povezivanju ljudi, politika i tržišta**.

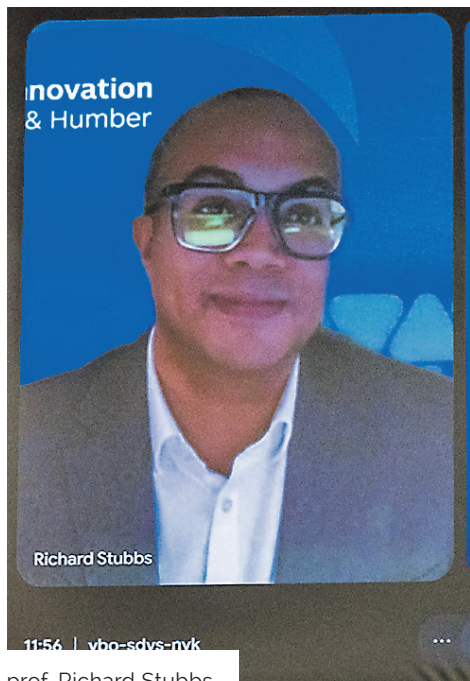

doc. dr. sc. Ante Marušić

U drugom pozvanom izlaganju **doc. dr. sc. Ante Marušić**, kliničar i konzultant Telemedicine Clinic (UK) i docent na Sveučilištu u Splitu, predstavio je uvođenje programa **ranog otkrivanja raka pluća** u njihovu kliniku te usporedio hrvatski i britanski model. Istaknuo je kako je Hrvatska, zahvaljujući snažnoj ulozi liječnika obiteljske medicine i integriranom IT sustavu, postigla iznimno dobar odziv građana. „Inovacije uspijevaju kada imaju političku potporu, znanstveno utemeljenje i povjerenje pacijenata. Upravo je povjerenje ključna razlika između sustava”, rekao je doc. dr. sc. Ante Marušić.

INOVACIJE POTIČU GOSPODARSKI RAST

U drugom dijelu programa, *online* predavanje održao je **prof. Richard Stubbs**, glavni izvršni direktor u Health Innovation Yorkshire & Humber. Predstavio je *Health Innovation Network* kao snažan mehanizam povezivanja NHS-a, industrije i akademske zajednice, naglašavajući kako takvi regionalni inovacijski ekosustavi pomažu *pretvoriti inovacije*

prof. Richard Stubbs

Dace Dimza-Jones, Department for Business & Trade, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva

u stvarne učinke za pacijente i društvo. Stubbs je istaknuo da održiva zdravstvena inovacija zahtijeva strukturirani pristup usvajanju tehnologija koji povezuje dokazne podatke s kliničkim praksama i politikama, čime se istovremeno poboljšavaju zdravstveni ishodi i potiče gospodarski rast.

Posebnu pozornost privuklo je nadahnjujuće izlaganje **Dace Dimza-Jones**, nacionalne savjetnice za *Life Sciences* u *UK Department for Business & Trade*, koja je predstavila mogućnosti za hrvatske tvrtke, istraživače i razvojne tvrtke kroz britanski *Global Entrepreneur Programme*.

„Ujedinjeno Kraljevstvo nudi otvoren, strukturiran i međunarodno orijentiran ekosustav za inovacije u području zdravstva. Hrvatska već ima snažne temelje – kvalitetne stručnjake, digitalnu infrastrukturu i uspješne javnozdravstvene programe”, pohvalila je hrvatski ekosustav nacionalna savjetnica Dace Dimza-Jones.

MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA I PRILIKE ZA SURADNJU

Na konferenciji su održana i dva stručna panela koja su obradila važne teme: *Kako proaktivno poticati i podržati inovacije u području healthtecha unutar javnih zdravstvenih sustava* i *Lokalne politike zdravstvenih inovacija, mogućnosti financiranja i prilike za suradnju između Ujedinjenog Kraljevstva i Hrvatske*. O perspektivama u nacionalnim i lokalnim okvirima javnih politika, mehanizmima financiranja inovacija i modelima usvajanja govorili su ugledni stručnjaci s iskustvima i specifičnim znanjima u inovacijama, predstavnici nacionalnih i lokalnih politika, akademske zajednice, zdravstvenih ustanova i industrije.

Sudionici su se složili da je suradnja s Ujedinjenim Kraljevstvom, osobito kroz iskustva NHS-a i britanskih inovacijskih mreža, **značajna prilika za ubrzanje digitalne transformacije hrvatskoga zdravstvenog sustava i razvoj konkurentnoga healthtech sektora**.

Bio je ovo stručni skup koji je kroz razmjenu znanja i međunarodnu suradnju dao odgovore na pitanja kako inovacije pretvoriti u stvarne proizvode i usluge koji će unaprijediti zdravstveni sustav i pomoći u liječenju pacijenata. Konferencija je, također, za sudionike bila izvrsna prilika za osobno upoznavanje i umreživanje, koje će im pomoći u realizaciji ideja te razmjeni mišljenja i iskustava. ///

PANEL

KAKO PROAKTIVNO POTICATI I PODRŽATI INOVACIJE U PODRUČJU HEALTHTECHA UNUTAR JAVNIH ZDRAVSTVENIH SUSTAVA

Panel je okupio **prof. Tonyja Younga** (*NHS England*), **Andreju Matkun** (Ministarstvo zdravstva RH), **prof. dr. sc. Borisa Brkljačića** (prorektora Sveučilišta u Zagrebu / *International Society of Radiology*), **Miroslava Šabana** (Philips CEE/Europe), **prof. dr. sc. Tomislava Josipa Mlinarića** (prorektora Sveučilišta u Zagrebu), **Lovru Bojanića** (AstraZeneca Hrvatska) te **Damira Detića** (CROMED / Johnson & Johnson, MedTech Europe). Na panelu se raspravljalo o tome kako javne politike, zdravstveni sustavi, industrija i akademska zajednica mogu proaktivno poticati i skalirati zdravstvene inovacije, s naglaskom na ulogu digitalnoga zdravstva, regulatornih i financijskih okvira te međusektorske suradnje u jačanju učinkovitosti i održivosti javnoga zdravstvenog sustava.

dr. sc. Marija Lovrić, direktorica BICRO BioCentra

dr. sc. Vesna Gabelica Marković, CIRTT

Martina Jelić, voditeljica Odsjeka za pripremu i provedbu razvojnih projekata u zdravstvu, Grad Zagreb

Lovro Bojanić, Astra Zeneca Hrvatska

Miroslav Šaban, Philips CEE Europe

Ivana Ivanišević Zlački, Astra Zeneca

prof. dr. sc. Darko Chudy, KB Dubrava

Damir Detić

Prorektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Boris Brkljačić

PANEL-RASPRAVA

LOKALNE POLITIKE ZDRAVSTVENIH INOVACIJA, MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA I PRILIKE ZA SURADNJU IZMEĐU UJEDINJENOG KRALJEVSTVA I HRVATSKE

U panel-raspravi sudjelovali su **Dace Dimza-Jones** (*Department for Business & Trade, Vlada Ujedinjenog Kraljevstva*), **dr. sc. Vesna Gabelica Marković** (Centar za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije, Sveučilište u Zagrebu), **Martina Jelić** (Gradski ured za zdravstvo Grada Zagreba), **Marko Mimica** (*Health Innovation Hub NetHub*), **dr. sc. Marija Lovrić** (*BICRO BIOCentre*), **prof. dr. sc. Goran Hausera** (Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci), **Ivana Ivanišević Zlački** (AstraZeneca) i **prof. dr. sc. Darko Chudy** (KB Dubrava / Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Panel se bavio razmjenom britanskih i hrvatskih iskustava u oblikovanju lokalnih politika i financijskih mehanizama za zdravstvene inovacije, s naglaskom na ulogu javnih institucija, sveučilišta, gradova i inovacijskih hubova u stvaranju održivih HealthTech ekosustava te na mogućnosti pozicioniranja Republike Hrvatske kao atraktivnoga okruženja za testiranje i skaliranje zdravstvenih tehnologija.

Nakon što su obilježili 65. obljetnicu izvođenja tekstilnog studija na Sveučilištu u Zagrebu i 35. obljetnicu samostalnog djelovanja kao sastavnice Sveučilišta u Zagrebu, djelatnici Tekstilno-tehnološkoga fakulteta, dan poslije, bili su domaćini i organizatori 18. znanstveno-stručnoga savjetovanja *Tekstilna znanost i gospodarstvo – TZG 2026*.

Događaj pod nazivom *Obrazovanje, istraživanje i gospodarstvo: most za snažniji razvoj sektora mode, tekstila i kože* okupio je brojne predstavnike znanstvene zajednice, industrije, državnih institucija i strukovnih udruga radi jačanja suradnje i razmjene znanja unutar tekstilnog i modnog sektora.

KONKRETNE PRILIKE ZA SURADNJU

Program je započeo registracijom sudionika i riječima dobrodošlice, među kojima i obraćanjem **prof. dr. sc. Tomislava Josipa Mlinarića**, prorektora za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom. Istaknuo je kako tema ovogodišnjega TZG-a iznimno precizno odražava strateško usmjerenje Sveučilišta u Zagrebu koje jasno prepoznaje da suvremeni razvoj više nije moguć bez čvrste i sustavne povezanosti znanosti, obrazovanja i gospodarstva. Upravo u tom međuprostoru nastaju inovacije, jača konkurentnost i stvara se dugoročna društvena vrijednost.

„Tekstilno-tehnološki fakultet predstavlja izvrstan primjer dobre prakse. Kroz dugogodišnju suradnju s industrijom, razvoj relevantnih studijskih programa i sudjelovanje u nacionalnim i međunarodnim projektima, Fakultet aktivno doprinosi ciljevima koje Sveučilište u Zagrebu postavlja kroz svoj gospodarski i inovacijski okvir. A savjetovanja poput TZG 2026. imaju posebnu vrijednost jer upravo na ovakvim mjestima dolazi do susreta ideja, potreba i mogućnosti. Ona omogućuju razmjenu znanja, jačanje povjerenja i prepoznavanje konkretnih prilika za suradnju koje mogu rezultirati novim projektima, inovacijama i dugoročnim partnerstvima”, poručio je prorektor Mlinarić.

Službeni stručni program Savjetovanja započeo je predavanjem Zrinke Kos iz Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske o europskim izvorima financiranja poduzetničkih projekata, čime je otvorena rasprava o dostupnim mehanizmima potpore razvoju i inovacijama u sektoru.

Prema iznesenim podacima, oko dva posto korisnika europskih fondova u okviru programa MINGO trenutačno dolazi iz sektora povezanih s tekstilom, što upućuje na prostor za daljnji rast. Istodobno, naglašena je važnost instrumenata poput inovacijskih vaučera, koji malim i srednjim poduzećima omogućuju suradnju sa znanstvenim institucijama, kao i sudjelovanje pružatelja usluga u razvojnim projektima.

U nastavku savjetovanja predstavljeni su različiti pogledi na budućnost tekstilne industrije. Dubravko Ćuk i Valentino Petrović iz Hrvatske udruge poslodavaca govorili su o važnosti zajedničkog razvoja industrije, istraživanja i obrazovanja, a

Najveću pozornost privukla su tri izložena kostima nastala prema likovima iz video igara, odnosno kroz suradnju TTF-a i PlayStationa

ZNANSTVENO-STRUČNO SAVJETOVANJE TZG 2026.

Obrazovanje, istraživanje i gospodarstvo kao temelj razvoja tekstilnog sektora

Tekstilno-tehnološki fakultet organizirao je 18. znanstveno-stručno savjetovanje *Tekstilna znanost i gospodarstvo*, ove godine o temi *Obrazovanje, istraživanje i gospodarstvo: most za snažniji razvoj sektora mode, tekstila i kože*

PIŠE I SNIMIO: **Branko Nad**

Izlaganje dekanice Anice Hurse Šajatović

prof. dr. sc. Anica Hursa Šajatović, dekanica Tekstilno-tehnološkoga fakulteta, predstavila je obrazovne, istraživačke i stručne potencijale Fakulteta.

„Trenutačno se provodi 21 aktivni nacionalni i međunarodni projekt. Projekti su financirani iz fondova HRZZ-a, Europske unije i programa Erasmus+. Posebno su značajni infrastrukturni i međunarodni istraživački projekti. U 2025. godini odobrene su i kratkotrajne istraživačke potpore Sveučilišta u Zagrebu. Fakultet raspolaže s 31 suvremeno opremljenim laboratorijem, koji pokrivaju širok raspon tekstilnih i materijalnih istraživanja. Laboratorij za napredne materijale i napredne tehnologije ima međunarodnu akreditaciju, što pak potvrđuje visoku

razinu stručnosti i kvalitete ispitivanja”, rekla je dekanica TTF-a i dodala da je Fakultet prepoznat i po inovacijama.

ODRŽIVI RAZVOJ TEKSTILNOGA SEKTORA

U posljednjih deset godina prijavljeno je više patenata i izuma. Osvojene su brojne međunarodne nagrade za inovacije, čime Tekstilno-tehnološki fakultet aktivno doprinosi razvoju znanosti i gospodarstva u Hrvatskoj.

Miljenko Krhen, predstojnik Zavoda za temeljne prirodne i tehničke znanosti TTF-a, održao je izlaganje o suvremenim tekstilnim rješenjima za promjenjivu akustiku, istaknuvši interdisciplinarnu primjenu tekstila.

Govor prorektora Mlinarića

Zrinke Kos

Naglasak je stavljen na digitalizaciju i optimizaciju proizvodnih procesa. Niko Bucalo iz tvrtke Textilloop d. o. o. govorio je o *real-time* optimizaciji krojenja uz primjenu algoritama, a Željko Penava iz Hrvatskoga inženjerskog saveza tekstilaca istaknuo je ulogu strukovnih organizacija u povezivanju industrije, znanosti i obrazovanja.

Sudionici su imali priliku pogledati videoprezentaciju tvrtke Galcko d. o. o. te posterske prezentacije, a program je zaključen zajedničkim ručkom i neformalnim umreživanjem.

U sklopu događanja predstavljene su i djelatnosti te proizvodi brojnih tekstilnih tvrtki, kao i istraživačke aktivnosti Tekstilno-tehnološkoga fakulteta, uključujući popularizaciju znanstveno-stručnoga časopisa *Koža i obuća*.

Najveću pozornost privukla su tri izložena kostima, nastala prema likovima u videoigrama, odnosno suradnjom TTF-a i PlayStationa.

Savjetovanje TZG 2026. još je jednom potvrdilo važnost povezivanja obrazovanja, istraživanja i gospodarstva kao ključnoga preduvjeta za održivi razvoj sektora mode, tekstila i kože u Hrvatskoj, ali i za jačanje njegove konkurentnosti na europskom tržištu.///

Prorektor Tomislav Josip Mlinarić i dekanica Anica Hursa Šajatović

PONOS HRVATSKE

Tri sestre kojima je medicina životni poziv, ljubav i strast

Osim što ih veže strast prema medicini i što istoga datuma slave rođendan, sestre su i zaljubljenice u glazbu: Mila pjeva u zboru *Lege artis* zagrebačkoga Medicinskoga fakulteta, a Andrea i Matea u zboru *Kolege artis* Hrvatske liječničke komore

PIŠE: Ana Konta

SNIMIO: Leon Ginder i fotografije iz privatnog albuma

Andrea, Matea i Mila Kostić tri su mlade i uspješne sestre kojima je medicina poziv, a glazba velika ljubav. Blizanke Andrea (26) i Matea (26) već su liječnice, a studij medicine završile su prije gotovo tri godine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Najmlađa Mila (22) također je krenula njihovim stopama i trenutačno je studentica 5. godine na istom fakultetu. Osim što ih veže strast prema medicini, sestre su i zaljubljenice u glazbu: Mila pjeva u zboru *Lege artis* zagrebačkoga Medicinskoga fakulteta, a Andrea i Matea u zboru *Kolege artis* Hrvatske liječničke komore. Bez obzira na to koliko jedna drugoj nalikuju, toliko se i razlikuju, no najviše od svega cijene zajedničke trenutke i obitelj. Velika su im potpora i oslonac roditelji, mama Marina i tata Zoran, koji su ih uvijek poticali da rade ono što vole. Uz sve to, tri sestre rođene su istoga datuma u razmaku od četiri godine, pa skupa slave rođendan na Dan državnosti – 30. svibnja.

ROĐENDAN SLAVE ISTOG DANA

„Naši su rođendani poput proslave Nove godine! Čim se u ponoć 29. svibnja poklope kazaljke, jedna drugoj čestitamo rođendan. Taj dan je za nas doista poseban. Naša mama zna reći da je to i njezin dan jer je na taj datum rodila nas tri. Slavimo, smijemo se i veselimo uz kolače i torte koje nam najčešće pripremi Mila jer njoj to ide od ruke”, prepričavaju nam sestre Kostić kako izgledaju njihovi rođendani.

Andrea danas radi kao doktorica medicine u Zavodu za hitnu medicinu Karlovačke županije, a Matea u sesvetskoj ambulanti obiteljske medicine u Domu zdravlja Zagreb Istok. Obje vole rad s pa-

Andrea, Matea i Mila s tatom

Sestre Kostić izabrale su medicinu kao svoj životni poziv

cijentima i kao mlade liječnice priznaju da je katkada vrlo izazovno i stresno. No, istodobno, iz tih svakodnevnih iskustava uče i unaprjeđuju svoje znanje i pripremaju se za specijalizaciju. Kako su se odlučile studirati medicinu i zašto je odluka pala na prirodne znanosti, otkrivaju nam blizanke Kostić.

„Iako sam najstarija sestra, doduše samo pet minuta sam rođena prije Matee, nisam utjecala na njihovu odluku da izaberu medicinu. Matea i ja smo se u isto vrijeme upisivale na fakultet, pa smo bile u istoj dvojbi, više ja nego ona, a Miloj smo dale iskren uvid u medicinu, pričajući joj o lijepim i nekad ne tako lijepim stranama, te joj ostavile prostor da sama odluči”, govori nam Andrea.

MEDICINA JE PREVAGNULA

Matea je nekako odmalena sanjala da želi biti liječnica, oduvijek je voljela pomagati ljudima i bila spremna saslušati što ih muči.

„Od šestog razreda željela sam biti liječnica ili stomatologinja. U srednjoj školi bila sam sigurna da se želim upisati na medicinu. Moja odluka došla je spontano. Tijekom odrastanja bila sam okružena

na liječnicima i stomatolozima i uvijek sam se željela baviti tim poslom iako sam imala mnogo drugih hobija i interesa. Možda sam tako utjecala na Andreu, koja je naša najstarija sestra, da se i ona upiše na isti fakultet. Ona mi je bila veliki oslonac tijekom studentskog razdoblja. Zajedničko studiranje ne bih nikada mijenjala”, priznaje mlada liječnica Matea koja je, kako smo doznali, posebno omiljena među pacijentima zbog svog osmiheja, strpljenja i blage naravi.

Najljepše razdoblje studiranja bilo joj je, kaže, na drugoj i trećoj godini fakulteta. Sjeća se druženja tijekom i nakon predavanja, vremena provedenog u „paviljončeku” uz belu ili „Čovječe, ne ljuti se”. Nakon toga, došlo je razdoblje korona-krize koje joj je, kao i većini kolega s godine, bilo najteže zbog tzv. (potpunog) zatvaranja. Bilo je trenutaka kad je zaista bilo teško, no uvijek bi jedna drugu ohrabrile i rekly si „Idemo dalje”. Roditelji su, naravno, ponosni na svoje kćeri, a odluke što će studirati one su same donijele.

Mila, studentica medicine, sada je na 5. godini. Uz puno rada i odricanja koje taj fakultet zahtijeva, u slobodno vrijeme bavi se pjevanjem, planinarenjem i treniranjem jer ju to veseli i opušta.

„Dok sam prolazila kroz maturu, Andrea i Matea bile su na trećoj godini, a treća godina na našem fakultetu glasi kao najteža. U tom periodu upisa odgovarale su me od mog izbora medicine jer su i same bile u mukama i stalno su govorile: «Pa stvarno ti to ne treba, ima i drugih fakulteta.» U djetinjstvu sam razmišljala da postanem odvjetnica ili kontrolorka leta, a kasnije se javila želja za medicinom. Ipak, moja odluka je na kraju prevladala, iako sada razumijem njihova upozorenja. Kao i većini kolega, treća godina mi je bila najizazovnija i dosta iscrpna. Naš fakultet iziskuje puno rada i odricanja, ali nakon prvih par godina svi se na to više-manje prilagode i prihvate to kao „novo normalno”. Osim toga, tijekom studiranja se stekne puno prijatelja koji su u istoj situaciji, što sigurno olakšava cijelu stvar”, objašnjava Mila.

PLANOVI I BUDUĆNOST

Otkriva da su joj omiljeni predmeti bili interna medicina, psihijatrija i dermatologija. Interna medicina joj je možda bila najdraža jer je prvi put došla u pravi kontakt s pacijentima.

„Na internoj sam naučila kako uzeti dobru anamnezu, pregledati pacijenta, razmišljati koje bi pretrage za njega bile najbolje i kakvo liječenje odabrati. Smatram da sam kroz tu nastavu dobila dobar uvid u kliniku i kako zapravo posao liječnika stvarno izgleda”, ističe Mila,

Andreina i Mateina promocija diplome

ANDREA Kostić, dr. med.

Imaš li već ideju koju bi specijalizaciju voljela upisati?

Htjela bih specijalizirati otorinolaringologiju.

Veseli li te više rad s pacijentima ili znanstvenoistraživački dio medicine?

Oboje. Volim raditi s ljudima, a željela bih pridonijeti napretku medicine i biti dio procesa unaprjeđenja liječenja pacijenata kroz nove spoznaje.

Koje osobine, po tvom mišljenju, čine dobrog liječnika?

Komunikativnost, strpljenje, upornost, odlučnost, želja za usavršavanjem.

koja razmišlja o specijalizaciji iz interne medicine, no ostavlja otvorene opcije da se predomisli ako joj se nešto novo sviđa jer nije prošla sve odjele.

Matea i Andrea diplomirale su na temama iz područja otorinolaringologije, pa potajno priželjkuju specijalizaciju iz te grane medicine. No, još je, kažu, rano govoriti o tome. Matea se za sada dobro snalazi kao liječnica obiteljske medicine, a Andrea je vrlo posvećena hitnoj medicini.

„Radim u izvanbolničkoj hitnoj za Karlovačku županiju. Dosta je stresno, ali već sam se navikla. Neke situacije koju su mi bile stresne, sad više nisu. Kao voditelj tima moram brzo i stručno donositi odluke, a ekipa s kojom radim mi je zaista dobra, pa mi je posao zanimljiv”, kazuje Andrea.

Nakon diplome blizanke su išle na studentske razmjene: Andrea u Slovačku, a Matea u Mađarsku. Zatim su preko **Erasmus+ traineeship programa** četiri mjeseca bile u **Grazu**, na Klinici za otorinolaringologiju. Poslije toga radile su nekoliko mjeseci u izvanbolničkoj hitnoj na otoku Pagu, a onda su se vratile u rodni Zagreb.

OBITELJ, KONCERTI I DRUŽENJA

Sestre Kostić odmalena vole umjetnost i glazbu. Matea i Andrea završile su osnovnu i srednju školu za harmoniku, a Mila

MILA Kostić, studentica

Koju bi specijalizaciju voljela upisati?

Interna medicina mi se posebno sviđa, ali još ću razmisliti do konačne odluke.

Veseli li te više rad s pacijentima ili znanstvenoistraživački dio medicine?

Definitivno mi se više sviđa rad s pacijentima. Općenito mi je to najljepši dio medicine i mislim da ništa ne može zamijeniti taj ljudski kontakt i povjerenje između doktora i pacijenta, ali i napredovanje u znanosti je dio koji me zanima i smatram ga jako bitnim.

Koje osobine, po tvom mišljenju, čine dobrog liječnika?

To su empatija, dobra komunikacija s pacijentima, stalna želja za stjecanjem novoga znanja, kritičko razmišljanje i požrtvovnost.

osnovnu školu za flautu u Glazbenom učilištu Elly Bašić. Vole skupa ići na festivale i koncerte, a zadnji put su bile s roditeljima na koncertima Parnog Valjka i Bijelog dugmeta. Najdraže im je kada uspiju organizirati zajedničko putovanje, ljetovanje ili odlazak na koncert. Sve tri su vrlo vesele naravi, vole se šaliti, kad imaju vremena izlaziti s prijateljima i družiti se.

„Volim pjevati, svirati klavir i harmoniku. Završila sam srednju glazbenu školu. Tijekom odrastanja bavila sam se raznim

Sestre Kostić slave rođendan isti dan

MATEA Kostić, dr. med.

Imaš li već ideju koju bi specijalizaciju voljela upisati?

Sviđa mi se otorinolaringologija.

Veseli li te više rad s pacijentima ili znanstvenoistraživački dio medicine?

Veseli me rad s pacijentima, a znanstvenoistraživački rad je nešto što me uvijek veselilo i izuzetno zanimalo. U budućnosti bih htjela spojiti te dvije strane u svome radu.

Koje osobine, po tvom mišljenju, čine dobrog liječnika?

Empatija, odlučnost, strpljenje te volja za kontinuiranim učenjem.

športovima – plivanjem, karateom i plesom, a danas često idem u teretanu. Zimi pak volim skijati”, otkriva Matea koja je tijekom studiranja, baš kao i Andrea, pjevala u **Pjevačkom zboru Lege artis Medicinskoga fakulteta**, a sada u **zboru Hrvatske liječničke komore Kolege artis**.

I Andrea je zaljubljenica u glazbu i šport. Zimi ide na skijanje, a jedno vrijeme trenirala je kikboks.

„Inače mi se sviđaju borilačke vještine pa sam nedavno trenirala kikboks. Zbog toga sam u obitelji dobila nadimak Kikibokser. Trenutačno idem u teretanu s prijateljicama”, dodaje Andrea smješkajući se.

Mila pjeva u zboru **Lege artis**, baš kao i sestre dok su studirale. Voli druženja i

Na Medicinskom fakultetu

Sa zadnjeg koncerta **Lege Artis** u kojem su pjevale Andrea i Matea

Mila na Himalaji s ostalim članovima ekspedicije MEF Himalaja 2025

nastupe, trčanje, planinarenje i putovanja. Sudjelovala je lani u **ekspediciji MEF Himalaja 2025** s još šest kolega, a pripreme su bile vrlo ozbiljne i opsežne. Od 26. listopada do 13. studenoga 2025. boravili su u Nepalju te se uspeli na Everest Bazni kamp, na 5364 metra nadmorske visine. Ona i ostali članovi ekspedicije osmislili su jedinstven projekt koji spaja izazov, planinarenje, ljubav prema medicini, volontiranje u tamošnjim medicinskim centrima, upoznavanje nepalske kulture i izradu znanstvenog rada na temelju prikupljenih podataka o pružanju liječničke pomoći u ekstremnim uvjetima.

„Preko deset godina sam se bavila i plesom, ali prije dvije godine sam ga, nažalost, prestala trenirati. Vrlo ozbiljno sam shvatila ekspediciju na Himalaju. Uz sve obveze na fakultetu, trenirala sam, vježbala, trčala i planinarila kako bih stekla kondiciju, snagu i izdržljivost. Bilo je na trenutke izazovno, ali s ponosom mogu reći da je to bila pustolovina života”, s ponosom govori Mila. ///

O d 1962. godine, dakle od godine kada je Odlukom Sabora Republike Hrvatske osnovan samostalni Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, u ovoj su se stožernoj ustanovi dentalne medicine u Lijepoj Našoj obrazovala 63 naraštaja stomatologa. Konkretno, diplomiralo je 6882 studenata na studiju na hrvatskom jeziku i 40 na studiju na engleskom jeziku, odnosno ukupno 6922 studenta.

Rečeno je to, između ostalog, na svečanoj proslavi Dana Stomatološkoga fakulteta, kada se dekan **prof. dr. sc. Marin Vodanović** u svojem izvješću o radu posebice osvrnuo na novi logo odnosno vizualni identitet, koji je razvijen u suradnji s Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

„Logo simbolizira predanost izvrsnosti u nastavi, znanosti i struci, tehnološkim inovacijama i posvećenost brizi za zdravlje usne šupljine. Slovo G ima donji dio oblikovan u stilizirani osmijeh. Upravo osmijeh stoji u središtu svega što Stomatološki fakultet predstavlja – to je naš svakodnevni cilj, motivacija i misija. Naši studenti uče kako očuvati, uljepšati i vratiti osmijeh pacijentima, u doslovnom, ali i prenesenom smislu. Taj osmijeh darujemo i jedni drugima – studentima, nastavnicima, kolegama, ali i širem društvu kroz našu predanost oralnom i cjelokupnom zdravlju. Osmijeh je naša nit vodilja u svakodnevnom radu, ali i simbol međusobnog poštovanja, empatije i optimizma!”, rekao je dekan Vodanović.

Trenutačno na zagrebačkom Stomatološkom fakultetu obrazovanje stječu 632 studenta (508 na hrvatskom i 124 na engleskom studiju). Studenti i nastavnici toga fakulteta, u suradnji s Klinikom za stomatologiju KBC-a Zagreb, u 2025. godini zbrinuli su više od 89 tisuća stomatoloških pacijenata iz cijele Republike Hrvatske. A u suradnji s Kliničkom bolnicom Dubrava u proteklih godinu dana zbrinuli su oko 16 tisuća stomatoloških pacijenata.

Zbog toga se ne treba čuditi da je **akademik Zvonko Kusić**, i sam bivši nastavnik Stomatološkoga fakulteta, za ovu ustanovu rekao da je – „uspješna priča”: „Budući da je ovo nastavna institucija, prvenstveno, njena se vrijednost mjeri prema produktu, a to su mladi stomatolozi. A ovaj se fakultet zaista može pohvaliti da su njegov produkt, dakle mladi stomatolozi koji izlaze iz svog fakulteta, vrhunski stručnjaci na europskoj i svjet-

U suradnji s Klinikom za stomatologiju KBC-a Zagreb tijekom 2025. godine zbrinuli su više od 89 tisuća stomatoloških pacijenata iz cijele Republike Hrvatske, a u suradnji s Kliničkom bolnicom Dubrava njih 16 tisuća

PROSLAVLJEN DAN STOMATOLOŠKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Uspješna priča stvara naraštaje s osmijehom

Naši studenti uče kako očuvati, uljepšati i vratiti osmijeh pacijentima – u doslovnom, ali i prenesenom smislu. Osmijeh je naša nit vodilja u svakodnevnom radu, ali i simbol međusobnog poštovanja, empatije i optimizma, poručio je dekan Marin Vodanović

PIŠE I SNIMIO: **Branko Nad**

Dekan Marin Vodanović sa prodekanicama i prodekanima

Govor rektora Stjepana Lakušića

Priznanje je primio i dekan Grafičkog fakulteta jer je novi logo rezultat suradnje ta dva fakulteta

Alen Krivdić primio je nagradu za izvrsnost studenata na integriranom studiju odnosno prosjek ocjena 5,0

Dekan Vodanović nagradio je prodekanicu Danijelu Marović Priznanjem za znanstveno najproduktivnije nastavnike na znanstveno-nastavnim i suradničkim radnim mjestima

Bivša dekanica Zrinka Tarle primila je nagradu kao najbolje ocijenjeni nastavnik na 2. godini studija

Lana Drenški, predsjednica Studentskog zbora i Lucija Rogoznica, predstavница studenata 6. godine uručile su nagradu docentici Larisi Musić

Pjevački zbor studenata Z(U)BOR

Tri profesora Stomatološkoga fakulteta uvrštena su u 2 % najutjecajnijih svjetskih znanstvenika: prof. dr. sc. Liborija Lugović Mihić, prof. dr. sc. Hrvoje Brkić i doc. dr. sc. Matej Par

svaka institucija u visokom obrazovanju, a Stomatološki fakultet to jasno pokazuje. Posebice je pohvalio studijski program na engleskom jeziku, koji pokazuje da je fakultet imao hrabrost i viziju, znanje i sposobnost prepoznati pravi trenutak za pokretanje takvog programa.

„Važno je istaknuti velik broj međunarodnih suradnji i strateških ugovora s drugim fakultetima i sveučilištima. Time pokazujete da prepoznajete važnost internacionalizacije, ali i ulaganja u svoje djelatnike i nastavnike. Oni studentima ne prenose samo znanje i vještine, nego i osjećaj odgovornosti, izvrsnosti, humanosti i etike u profesionalnom djelovanju. Upravo na tim vrijednostima gradite svoju priču, i zato je ona uspješna”, rekao je rektor Lakušić.

U svojem izvješću o radu dekan Vodanović nabrojio je brojne uspjehe, među kojima je istaknuo da su čak tri njihova profesora, na temelju podataka iz baze Scopus za 2024. godinu, uvrštena među 2 % najutjecajnijih svjetskih znanstvenika prema listi uglednog Sveučilišta Stanford: **prof. dr. sc. Liborija Lugović Mihić, prof. dr. sc. Hrvoje Brkić i doc. dr. sc. Matej Par.**

Nakon glazbenoga predaha u izvedbi pjevačkoga zbora studenata Z(U)BOR, uslijedio je najsvečaniji dio proslave Dana Stomatološkoga fakulteta – dodjela priznanja, nagrada i zahvalnica studentima i djelatnicima Fakulteta. ///

skoj razini fakulteta. Po svim kriterijima, Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu uspješna je priča. Nadalje, stomatolozi ovog fakulteta imaju najbolju opću medicinsku naobrazbu. Dakle, oni su pravi doktori. Posebno pak oduševljava razina izvrsnosti koja je postignuta na ovom, relativno malom fakultetu, čemu je sigurno pridonijela i promišljena odnosno kvalitetna kadrovska politika. Fa-

kultet je uvijek imao mudrosti da izabire najbolje ljude za čelnike i za nastavnike, i to sve kad se zbroji, rezultira ovom uspješnom pričom!”

Rektor Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Stjepan Lakušić** složio se kako Stomatološki fakultet zaista jest „uspješna priča”. Ustvrdio je da studijski programi predstavljaju osnovu na kojoj se zasniva

Asistent Mihael Lovrinčević sa Zavoda za šumarske tehnike i tehnologije

Bilo je živo na Danu otvorenih vrata

DAN OTVORENIH VRATA FŠDT-A

Interaktivne radionice i posjeti laboratorijima oduševili učenike

Više od 800 posjetitelja na Danu otvorenih vrata Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije Sveučilišta u Zagrebu sudjelovalo je u vrlo zanimljivim i sadržajnim radionicama, upoznavši se s dijelom praktičnog rada na studijskim programima, prilikama i mogućnostima zapošljavanja nakon završetka studija

PIŠE: Ana Konta
SNIMIO: Leon Ginder

Učenici su se okušali u upravljanju bespilotne letjelice

Veliki interes srednjoškolaca za FŠDT

Radionica Izolacija DNK iz biljnog tkiva banane

Antonia Vukmirović, asistenta na ZŠGDB

Mnoštvo srednjoškolaca i autobusa na parkiralištu ispred glavnog ulaza zgrade Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije dalo je naslutiti da se nešto zanimljivo događa toga petka 6. veljače. Dan otvorenih vrata Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije Sveučilišta u Zagrebu bio je događaj koji se nije mogao propustiti. Od jutra je bilo živo na hodnicima, u laboratorijima i učionicama Fakulteta – neki su istraživali drvene materijale i njihov kemijski sastav, dok su drugi mogli doznati kako izvaditi DNK iz biljnog tkiva banane ili kako izraditi vlastiti herbarij. Kao i svake godine, studenti i profesori ovu su manifestaciju osmislili interaktivno kako bi tijekom cjelodnevnoga programa vjerno prikazali djelatnost pojedinih zavoda i laboratorija. Dvadeset jedna jako dobro osmišljena radionica koju su vodili profesori i asistenti FŠDT-a, učenicima je približila čime se sve bave znanstvenici u zavodima i o čemu uče studenti na prijediplomskim i diplomskim studijima šumarstva i drvne tehnologije te studijima urbanog šumarstva, zaštite prirode i okoliša.

INOVATIVNI SVIJET CAD/CAM TEHNOLOGIJE

Interaktivne radionice, posjeti laboratorijima, iskustva studenata i zabavno-edukativna predavanja bili su samo dio programa koji je taj fakultet pripremio učenicima

izv. prof. dr. sc. Kristijan Tomljanović vodio je radionicu Divljač hrvatskih šuma

Ovo je tako zanimljivo

Srednjoškolci u laboratoriju

U molekularno-biološkom laboratoriju

Zavod za šumarsku genetiku, dendrologiju i botaniku

ma srednjih škola završnih razreda na ovoj manifestaciji. Osnovni cilj bio je upoznati ih sa zavodima, terenskom nastavom i studijima te ih privući da se pišu na jedan od njih. Uz to, posjetitelji su imali priliku upoznati se s nastavnim programima, znanstvenoistraživačkim radom te brojnim profesionalnim mogućnostima koje se otvaraju nakon završetka studija.

Radionica *Inovativni svijet CAD/CAM tehnologije* pod vodstvom doc. dr. sc. Matije Juga i asistenta Jurja Jovanovića omogućila je posjetiteljima da doznaju kako se snači u modernom 3D CAD/CAM okruženju te kako primijeniti alate za modeliranje, analizu i proizvodnju i stvoriti temelje za učinkovitiji pristup inženjerskom radu.

Veliki odziv bio je i na prezentaciji bespilotne letjelice, gdje su se sami srednjoškol-

ci okušali u upravljanju dronom. Mihael Lovrinčević, asistent sa Zavoda za šumarske tehnike i tehnologije, objasnio im je nove tehnologije pri projektiranju šumskih prometnica uz primjenu bespilotnih letjelica. Primjena dronova u šumarstvu najbolje je prikazana na Zavodu za izmjeru, daljinska istraživanja i uređivanje šuma, gdje bespilotne letjelice s različitim senzorima pomažu pri izmjeri šuma i šumskih zemljišta, procjeni zdravstvenog stanja šuma, a koriste se i za rano otkrivanje požara, za utvrđivanje brojnog stanja divljači i za još mnogo toga.

OBILAZAK LABORATORIJA

Radionica *Gaming-om do prvog virtualnog stabla* zaintrigirala je učenike Industrijsko-obrtničke škole iz Virovitice, a učenici Srednje škole Dragutina Stražimira iz Sv. Ivana Zeline s oduševljenjem su

posjetili Molekularno-biološki laboratorij i radionicu *Kako izvaditi DNK iz biljke*. Izv. prof. dr. sc. Ida Katičić Bogdan objasnila im je koja znanstvena istraživanja provode u laboratoriju, a izv. prof. dr. sc. Martina Temunović demonstrirala je kako izvaditi DNK iz biljnog tkiva banane. Mnogima je bilo zanimljivo čuti predavanje izv. prof. dr. sc. Kristijana Tomljanovića o divljači hrvatskih šuma.

Među posjetiteljima bili su i mališani iz dječjeg vrtića jer od malih nogu djecu treba educirati o znanosti o drvu, zaštiti prirode i okoliša i modernom gospodarenju šuma. Za njih je bila posebno prilagođena radionica *Kako izraditi vlastiti herbarij?* Klinci su zaista uživali prešajući ručicama listove i lijepeći ih na papir.

Velik odziv učenika iz petnaestak srednjih te nekoliko osnovnih škola na Danu otvorenih vrata FŠDT-a pokazao je kako su studij šumarstva, studij drvne tehnologije i studiji urbanog šumarstva, zaštite prirode i okoliša iznimno atraktivni i perspektivni te da će ih mnogi uvrstiti na listu poželjnih studija pri izboru fakulteta. ///

PROSLAVLJEN DAN TEKSTILNO-TEHNOLOŠKOGA FAKULTETA

Suradnja s gospodarstvom kao zalog budućnosti

Djelatnici TTF-a osvojili su ukupno 19 nagrada na međunarodnim izložbama inovacija, i to čak 12 zlatnih medalja, dvije srebrne medalje, jednu platinastu medalju, tri posebne nagrade i jedan Grand Prix

PIŠE I SNIMIO: Branko Nad

Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu proslavio je 65. obljetnicu izvođenja tekstilnog studija na Sveučilištu u Zagrebu i 35. obljetnicu samostalnog djelovanja kao sastavnice Sveučilišta u Zagrebu.

Naime, samostalni studiji tekstita i tekstilne tehnologije u Hrvatskoj prvi su put organizirani početkom šezdesetih godina 20. stoljeća kao studiji na Tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Danas TTF ima sedam zavoda i Studijsku jedinicu Varaždin, a djeluje na trima lokacijama: dvjema u Zagrebu (Prilaz baruna Filipovića 28a, u kojoj je upriličena proslava Dana TTF-a), zatim lokacija na zagrebačkoj Savskoj cesti i treća lokacija je u varaždinskoj Hallerovoj aleji 6c.

„Danom Fakulteta proglašen je blagdan Obraćenja sv. Pavla, koji se slavi na dan 25. siječnja. Dana 24. studenoga 1997. Fakultetsko vijeće proglasilo je svetog Pavla zaštitnikom Tekstilno-tehnološkoga fakulteta jer je sv. Pavao završio „šatoraški“ zanat i bio je vrlo vješt u tkanju, krojenju i izradi šatora”, rekla je na početku svojega govora dekanica TTF-a **prof. dr. sc. Anica Hursa Šajatović**.

Djelatnici fakulteta, rekla je dekanica, ugled su i snaga TTF-a, i to svaki od njih 137: od kojih 62 djelatnika na znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim radnim mjestima, 19 djelatnika na suradničkim radnim mjestima, 9 djelatnika na nastavničkim radnim mjestima, 4 viša stručna suradnika, 1 stručni suradnik, 1 viši laborant, 3 laboranta, 27 djelatnika u administrativno-tehničkim poslovima i 9 spremačica te 2 osobe zaposlene na istraživačkim projektima.

U akademskoj godini 2024./2025. upisano je ukupno 477 studenata: 299 studenata na sveučilišnim prijediplomskim studijima, 132 studenta na sveučilišnim diplomskim studijima i 15 studenata na prijediplomskom stručnom studiju, a tu je i 31 doktorand na doktorskom studiju.

Pohvalila je dekanica brojne studentske uspjehe i suradnje, od dobivanja Rektorovih nagrada preko sudjelovanja na natječajima i revijama do najsvežije suradnje s PlayStationom Hrvatske, kada su studenti izradili kostim lika iz jedne videoigre, o čemu smo već pisali na stranicama portala *Akademski.hr*.

„Tko god prati rad našeg Fakulteta, zna da su inovacije i sudjelovanje na među-

Dekanica Anica Hursa Šajatović s prodekanicama

Govor rektora Lakušića

narodnim izložbama možda i naš najveći adut. Stoga valja naglasiti da su djelatnici Fakulteta osvojili ukupno 19 nagrada na međunarodnim izložbama inovacija, i to čak 12 zlatnih medalja, dvije srebrne medalje, jednu platinastu medalju, tri posebne nagrade i jedan *Grand Prix*. Između ostalog, nagradu Sveučilišta u Zagrebu za inovatora godine dobila je naša **prof. dr. sc. Sandra Bischof** – za

izniman doprinos u prijenosu znanja i uvođenju mladih stručnjaka u područje inventivnog rada i zaštite intelektualnog vlasništva”, ponosno je istaknula dekanica TTF-a.

Rektor Sveučilišta u Zagrebu **prof. dr. sc. Stjepan Lakušić** pohvalio je kvalitetan rad nastavnika TTF-a sa studentima, istaknuo kako mladi ljudi ovdje stječu

mnoga znanja i kompetencije, ponajprije zahvaljujući interdisciplinarnom načinu rada odnosno pristupu rješavanja problema, pametno koristeći pritom i nove tehnologije.

„Sudjelovanje predstavnika gospodarstva na današnjoj svečanosti pokazuje pak da gospodarstvenici vjeruju u vas, vjeruju u vaše rezultate, istraživanja, vjeruju u sve ono što postizete. Sve aktivnosti koje provodite, od razvijanja studijskih programa do međunarodne suradnje, pa onda i konkretne suradnje s gospodarstvom, strateški su smjer u kojem se trebate i morate razvijati. A to TTF postiže kontinuiranim unaprjeđenjem i podizanjem kvalitete rada, i tada rezultati ne izostaju”, istaknuo je rektor.

Nakon nekoliko glazbenih točaka, došao je najsvečaniji trenutak svečane proslave Dana Tekstilno-tehnološkoga fakulteta – dodjela nagrada, priznanja i zahvalnica najuspješnijim studentima, profesorima te partnerima TTF-a iz gospodarstva.

Čestitamo im svima! ///

Nagrađeni studenti

Zlatni niz se nastavlja – dodijeljene nagrade najboljim studentima športašima za treću godinu europske dominacije

PIŠE: Mate Vukšić, univ. spec. stud. eur., Sveučilište u Zagrebu
FOTO: UniSport

U zgradi Sveučilišta u Zagrebu u petak 30. siječnja 2026. održana je svečanost dodjele nagrada najboljim studentima športašima za akademsku godinu 2024./2025.. Ova svečanost, koja je okupila vrhunske športaše, trenere i predstavnike akademske zajednice, slavila je ustrajnost i izvrsnost studenata koji su tijekom godine ostvarili vrhunske rezultate na domaćim i međunarodnim natjecanjima. Događaj je započeo himnom Republike Hrvatske u izvedbi Nike Pastuović, uz klavirsku pratnju profesora Tomislava Brebrića.

TRUD STUDENATA KAO ZALOG ZA BUDUĆNOST

Okupljenima se prigodnim riječima obratio rektor Sveučilišta u Zagrebu, prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, istaknuvši koliko je važan uspjeh studenata športaša i činjenica da njihov trud i zalaganje već treću godinu zaredom čine Sveučilište u Zagrebu najboljim i najaktivnijim europskim sportskim sveučilištem, što nijednom drugom sveučilištu do sada nije pošlo za rukom. Također je naglasio važnost rada Ureda za sport te Zagrebačkog akademskog sportskog saveza, koji cijelu godinu pružaju studentima sustavnu potporu. Rektor se osvrnuo i na sve veća ulaganja u studentski sport, što smatra velikim plusom i

Svečanost dodjele nagrada najboljim studentima športašima za akademsku godinu 2024./2025.

prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu

zalogom za budućnost. Veliku zahvalu uputio je svim sudionicima, mentorima i profesorima koji sudjeluju u ostvarivanju ovih rezultata, a posebnu i najznačajniju zahvalu uputio je upravo studentima športašima.

KINEZILOŠKI FAKULTET UKUPNI POBJEDNIK

U ukupnom poretku sveučilišnih sportskih prvenstava došlo je do

promjene na samom vrhu: Kineziološki fakultet proglašen je ukupnim pobjednikom. Kod studentica je prvo mjesto zauzeo Kineziološki fakultet, ispred Ekonomskoga fakulteta i FER-a. U muškoj konkurenciji, prvo mjesto pripalo je Ekonomskom fakultetu, a drugu i treću poziciju zauzeli su Kineziološki fakultet i FER. Za najaktivnija visoka učilišta nagrađeni su Ekonomski fakultet, FER i Fakultet prometnih znanosti.

Davor Pavlović – voditelj Ureda za sport Sveučilišta u Zagrebu

Priznanje za najbolju športašicu pripalo je Veroniki Drljačić

Za najbolji ženski kolektiv nagrađena je veslačka reprezentacija Sveučilišta u Zagrebu

Najbolji športaš je Matej Nikolić (FSB)

NAJBOLJI KOLEKTIVI I SVI NAGRAĐENI ŠPORTAŠI

Za najbolji ženski kolektiv nagrađena je veslačka reprezentacija Sveučilišta u Zagrebu, koja je osvojila tri odličja na Europskom prvenstvu u Bydgoszczu. Reprezentaciju su predstavljale: Dora Bjelkanović, Anamarija Popko, Iris Puljiz, Ana Hasan, Ema Hasan, Lea Faber i Sara Žuvanić, uz stručni stožer koji su činili Josip Kostelić i Aleksandar Vukojičić.

Najboljim muškim kolektivom proglašena je rukometna reprezentacija Sveučilišta u Zagrebu, osvajač brončane medalje na Europskom prvenstvu i nagrade za *fair play*. Priznanje su primili: Tomislav Grgečić, Jan Škreb, Marko Tkalec, Roko Bodrožić, Jakov Dujmović, Šimun Banović, Matteo Ražić, Jakov Jelovčić, Stjepan Gajšak, Grgur Kočonda, Dino Meter, Ivan Poljak, Martin Mihailić, Dino Divjak, Krešimir Godeč i Hrvoje Šoić, uz stručni stožer koji su činili Branko Kordić i Dominik Halužan.

INDIVIDUALNA IZVRSNOST I MEĐUNARODNA ODLIČJA

Priznanje za najbolju športašicu pripalo je Veronici Drljačić (KIF). Veronika je ove sezone osvojila srebrnu medalju na Svjetskom sveučilišnom prvenstvu

Najboljim muškim kolektivom proglašena je rukometna reprezentacija Sveučilišta u Zagrebu

(Univerzijadi), postavila nove državne rekorde te sedmi put zaredom postala državna prvakinja.

Najbolji športaš je Matej Nikolić (FSB), koji je u *taekwondou* obranio dvostruku titulu prvaka države i Europe, osvojivši zlatnu medalju na EUSA natjecanju u kategoriji do 80 kilograma.

Posebna priznanja za međunarodne rezultate primili su:

• **BORILAČKI ŠPORTOVI:** Borna Pečko (zlato), Matej Nikolić (zlato), Ivan Bertić (srebro), Šimun Poje (srebro), Ivan Niko Prusina (bronca), Franjo Gucić (bronca), Lucija Jazić (bronca) i Roberta Špoljar (bronca).

• **VESLANJE:** Iris Puljiz (srebro), Ana Hasan i Ema Hasan (srebro), Dora Bjelkanović, Anamarija Popko, Sara Žuvanić (bronca) te muška ekipa u sastavu Fran Šuk, David Zebec, Marin Smoljanović, Joshua Nicoscia, Nikola Kontrec i kormilarka Lea Faber (bronca).

• **SVJETSKE SVEUČILIŠNE IGRE:** Veronika Drljačić (srebro) i Goran Mahmutović (srebro).

• **RUKOMET:** Tomislav Grgečić, Jan Škreb, Marko Tkalec, Roko Bodrožić, Jakov Dujmović, Šimun Banović, Matteo Ražić, Jakov Jelovčić, Stjepan Gajšak, Grgur Kočonda,

Dino Meter, Ivan Poljak, Martin Mihailić, Dino Divjak, Krešimir Godeč i Hrvoje Šoić, uz stručni stožer u sastavu: Branko Kordić i Dominik Halužan.

Za doprinos razvoju studentskoga športa, posebna priznanja dodijeljena su Studentskom zboru Sveučilišta u Zagrebu, Studentskom centru u Zagrebu, Hrvatskom akademskom sportskom savezu, Sportskom savezu Grada Zagreba te Kineziološkom fakultetu. Svečanost je zaključena govorom nagrađenog studenta Jakova Jelovčića i izvedbom himne *Gaudeamus igitur*. III

U ime Ekonomskog fakulteta nagradu je preuzela izv. prof. dr. sc. Ljubica Milanović, prodekanica za studijske programe, komunikaciju i digitalizaciju

Svečanost je zaključena govorom nagrađenog studenta Jakova Jelovčića

Bez konkurencije na nacionalnom vrhu:

UniSport Stars potvrdio primat Sveučilišta u Zagrebu, nagrade u pet kategorija

PIŠE: Mate Vukšić, univ. spec. stud. eur., Sveučilište u Zagrebu

FOTO: UniSport

Tek nekoliko dana nakon što je Sveučilište u Zagrebu proglasilo svoje najbolje športaše, uslijedilo je novo priznanje na nacionalnoj razini. Na svečanoj dodjeli nagrada Hrvatskog akademskog sportskog saveza (HASS), pod nazivom UniSport Stars, športaši, profesori i volonteri Sveučilišta u Zagrebu ponovno su bili u središtu pozornosti.

Svečanosti su nazočili brojni predstavnici akademske zajednice, državnih institucija te javnog i sportskog života. S obzirom na to da je Sveučilište u Zagrebu u akademskoj godini 2024./2025. proglašeno najboljim i najaktivnijim sportskim sveučilištem u Europi, ovakav uspjeh na domaćoj sceni bio je očekivan nastavak izvrsnih rezultata.

ČESTITKA S EUROPSKOGA VRHA

Okupljene je pozdravio Haris Pavlečić, koji se prvi put obratio u dvostrukoj ulozi – kao predsjednik HASS-a i kao predsjednik Europske sveučilišne sportske asocijacije (EUSA). Pavlečić je posebice čestitao Sveučilištu u Zagrebu na ponovljenoj tituli najuspješnijeg i najaktivnijeg sveučilišta u Europi, istaknuvši kako zagrebački studenti iz godine u godinu podižu ljestvicu kvalitete akademskoga športa.

PET NAGRADA U RUKAMA ZAGREBAČKIH LAUREATA

Sveučilište u Zagrebu primilo je ukupno pet nagrada u različitim kategorijama:

1. Najbolja studentica športašica: Veronika Drljačić (atletika)

Atletičarka koja je prošlog ljeta, osvojiv-

ši srebro na 400 metara na Univerzijadi u Njemačkoj, donijela Hrvatskoj prvu atletsku medalju s toga natjecanja nakon 18 godina.

„Uz dobru organizaciju, moguće je uskladiti fakultetske i studentske obveze. Puno mi znači ova medalja, posebno jer je finale bilo izuzetno tijesno. Znala sam da mogu do zlata, ali sam mogla biti i osma. Rad se na kraju isplatio”, izjavila je Drljačić.

2. **Najbolji ženski sportski kolektiv:** Veslačka reprezentacija Sveučilišta u Zagrebu Zagrebačke veslačice osvojile su tri medalje na Europskom prvenstvu Bydgoszcz 2025.

3. **Najbolji muški sportski kolektiv:** Goran Mahmutović (UniZg) i Karlo Borković (UniSt) Dvojac na pariće koji je osvojio srebrnu medalju na FISU Svjetskim sveučilišnim igrama 2025. Nagrada je pripala kombiniranoj posadi koju čini student Sveučilišta u Zagrebu uz kolegu sa Sveučilišta u Splitu.

4. **Nagrada za nastavnicu TZK:** Prof. dr. sc. Romana Caput-Jogunica Priznanje za više od 36 godina predanog rada u sustavu visokog obrazovanja, razvoju i promicanju tjelesne kulture te sustavnom unaprjeđenju akademskoga športa na Sveučilištu u Zagrebu.

5. **Volonter godine:** Karlo Žeželj Istaknuti volonter Sveučilišta u Zagrebu koji je svoj angažman potvrdio na brojnim natjecanjima, uključujući i organizacijski zahtjevne Svjetske sveučilišne igre Rhine-Ruhr 2025.

Ovi uspjesi velik su poticaj studentima i djelatnicima Sveučilišta u Zagrebu. Nastavni i izvannastavni procesi u području športa nastaviti će se provoditi s primarnim ciljem kontinuiranog podizanja ljestvice izvrsnosti, u skladu sa statusom najboljeg rangiranog sveučilišta u domeni športa. ///

PREDSTAVLJAMO PJEVAČKE ZBOROVE UČITELJSKOGA FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Tko pjeva, zlo ne misli!

Na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu glazba nije tek „izvannastavna aktivnost” nego prirodan nastavak onoga što se na studiju uči: kako razvijati dijete cjelovito – kroz emocije, govor, pokret, zajedništvo i stvaralaštvo. Pjevački zborovi na odsjecima u Zagrebu, Petrinji i Čakovcu pritom su više od glazbenih sastava.

Oni su mjesta pripadanja, profesionalnog rasta i studentske svakodnevice koja dobiva boju, ritam i smisao

PIŠE: Branko Nad

FOTO: UFZG i privatna arhiva

U hodnicima Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu glazba se ne čuje samo iz učionica predviđenih za nastavu Glazbene kulture. Ona dopire iz dvorana za probe, iz svečanih prostora uoči akademskih obilježavanja, iz spontanosti studentskih druženja. Na trima odsjecima – u Zagrebu, Petrinji i Čakovcu – pjevački zborovi nisu tek dodatak studiju nego njegov živi, zvučni produžetak.

U Zagrebu, Petrinji i Čakovcu studenti ne uče samo kako podučavati glazbu, nego kako živjeti njezine vrijednosti. Uče da sklad nastaje iz različitosti, da je tišina jednako važna kao i ton, i da najljepši akordi nastaju onda kada se pojedinci usude slušati jedni druge

ZAGREB

U Zagrebu, na središnjem odsjeku Učiteljskoga fakulteta, Akademski pjevački zbor UFOVCI okuplja stu-

dente različitih studijskih godina i studijskih smjerova. Probe se često održavaju nakon napornih predavanja, kada se umor osjeti i u glasu i u držanju. No, već nakon nekoliko zagrijavanja i prvih zajedničkih tonova atmosfera se mijenja. Netko tko je toga dana odgovarao na kolokvij, sada pažljivo sluša sopran do sebe; netko tko se žurio s jedne obveze na drugu, sada usklađuje disanje s ostatkom zbora. U tom zajedničkom dahu nestaje natjecateljski ton studentske svakodnevice i rađa se osjećaj pripadnosti. Nastupi na svečanim događajima i susretima akademskih zborova za mnoge su studente trenutci ponosa – ne samo zato što predstavljaju Fakultet, nego zato što svjedoče vlastitom napretku i zajedničkom radu.

PETRINJA

Sličan se prizor može zateći i na Odsjeku u Petrinji. Studentski pjevački zbor *Magistri Petrienses* dio je identiteta petrinjskoga studija. U gradu koji njeguje snažan osjećaj zajedništva, zbarsko pjevanje prelazi granice fakultetskih zidova i postaje dio lokalnih kulturnih događaja. Studenti ondje ne uče samo intonaciju i višeglasje; uče odgovornost. Ako jedna dionica izostane, osjeti se praznina. Ako net-

ko ne nauči svoj glas, cijela se skladba mora vratiti korak unatrag. Upravo u toj međuovisnosti krije se jedna od najvažnijih lekcija budućeg učitelja: razred je zajednica u kojoj svaki pojedinac doprinosi ukupnoj slici.

ČAKOVEC

U Čakovcu, na sjeveru Hrvatske, Djevojački zbor Odsjeka njeguje poseban senzibilitet. Uz standardni zbarski repertoar, nerijetko se poseže i za skladbama koje odražavaju lokalnu i nacionalnu glazbenu baštinu. U sredini u kojoj je tradicijska pjesma duboko ukorijenjena u identitet zajednice, pjevanje postaje i čin očuvanja kulturnog nasljeđa. Studentice koje danas uvježbavaju višeglasje, sutra će u svojim razredima i vrtićima prenositi iste melodije novim naraštajima, svjesne da pjesma nije samo nastavna jedinica nego dio kolektivne memorije.

Glazba u studentskome životu ima višestruku ulogu. Ona je rasterećenje u trenucima kada se obveze gomilaju, ali i prostor u kojem se razvijaju vještine, važne za profesionalni put. Pjevanje traži koncentraciju, disciplinu i spremnost na suradnju. Uči slušati – ne samo vlastiti glas nego i glas onoga pokraj sebe. Uči kako prihvatiti po-

grešku i pretvoriti je u priliku za napredak. Uči kako stati pred publiku, nositi se s tremom i iznijeti ono što se dugo pripremalo.

Za buduće učitelje i odgojitelje iskustvo pjevanja odnosno korištenja svoga glasa ima dodatnu težinu. U razredu ili vrtičkoj skupini glas je osnovno sredstvo rada. On može smiriti, potaknuti, usmjeriti. Učitelj koji je prošao zbarsku disciplinu zna kako kontrolirati dah, kako jasno artikulirati, kako ritmom i intonacijom privući pažnju djece. Još važnije, zna kako stvoriti osjećaj zajedništva. Zajedničko pjevanje u razredu briše razlike, potiče suradnju i stvara ozračje sigurnosti.

Tri zbora na trima odsjecima tako pričaju istu priču različitim glasovima. U Zagrebu, Petrinji i Čakovcu studenti ne uče samo kako podučavati glazbu, nego kako živjeti njezine vrijednosti. Uče da sklad nastaje iz različitosti, da je tišina jednako važna kao i ton, i da najljepši akordi nastaju onda kada se pojedinci usude slušati jedni druge. U tome se, možda, skriva i najvažnija poruka njihova budućeg poziva: odgoj i obrazovanje, poput zbarske pjesme, uspijevaju samo kada svi dišu zajedno. ///

ČAKOVEC

DJEVOJAČKI ZBOR

VODITELJ: Tomislav Cvrtila

Djevojački zbor Odsjeka u Čakovcu osnovan je 2001. godine u sklopu tadašnje Visoke učiteljske škole u Čakovcu. Zbor je osnovan radi promicanja zbarskog muziciranja kao sastavnog dijela profesionalnog i umjetničkog

razvoja budućih učitelja i odgojitelja, poticanja glazbene osjetljivosti te aktivnog sudjelovanja studenata u kulturnom životu zajednice, uz njegovanje i valorizaciju međimurske glazbene baštine i opusa skladatelja toga kraja.

Inicijativu za osnivanje zbora pokrenuo je profesor Franjo Lovrec, viši predavač kolegija Glazbena kultura. Zbor su vodili Branimir Magdalenic, Dragica Karolina Šimunković, Senka Bašek, a danas ga vodi Tomislav Cvrtila:

- Zbor trenutno okuplja četrdeset i pet članica. Repertoar se oblikuje u skladu s umjetničkim i pedagoškim ciljevima zbora, a odabire ga voditelj u suradnji s pjevačicama, potičući pritom njihovu aktivnu uključenost i razvoj glazbene odgovornosti.

Zbor redovito sudjeluje u protokolarnim i svečanim događajima Fakulteta i Odsjeka u Čakovcu te nastupa na manifestacijama od lokalnog i županijskog značaja. Kontinuiranim radom i promišljenim repertoarom razvija prepoznatljiv izvođački izraz te ostvaruje zapažene nastupe u različitim koncertnim i javnim prigodama.

Pjevački zborovi na Učiteljskom fakultetu nisu samo izvannastavna aktivnost, nego prostor u kojem se znanja o glazbi pretaču u neposredno iskustvo. To je osobito važno za studente i studentice koji nemaju prethodna glazbena iskustva, potrebna za ovu profesiju. Budući učitelji i odgojitelji zbarskim pjevanjem razvijaju glazbene kompetencije, ali i vještine koje su

ključne za njihov budući rad, poput osjećaja za pravilno intoniranje i izvođenje u metru, osjetljivosti za grupnu dinamiku, odgovornost prema zajedničkom cilju, slušanje drugih i izražavanje vlastite kreativnosti. Poznato je da je glazba snažan pedagoški alat u radu s djecom jer potiče emocionalni razvoj, socijalne odnose i osjećaj pripadnosti. U tom smislu, studenti koji aktivno sudjeluju u zbarskom radu, poslije mogu češće, sigurnije i slobodnije koristiti glazbu u svojoj odgojno-obrazovnoj praksi.

Jednim od važnih uspjeha zbora smatram činjenicu da se svake godine uspije pripremiti barem nekoliko višeglasnih, najčešće troglasnih skladbi. To je osobito zahtjevno s obzirom na to da većina članica prije do-

laska u zbor nije imala prethodna pjevačka iskustva niti se sustavno bavila glazbom. Upravo taj proces, od početnog upoznavanja s vlastitim glasom do sigurnog sudjelovanja u višeglasju, predstavlja značajan pedagoški i umjetnički iskorak.

Također, velikim uspjehom zbora smatram i njegov kontinuitet te stabilan identitet koji se gradi tijekom svih godina djelovanja. Brojni nastupi na svečanim i kulturnim događanjima, kao i zapažena izvođenja na manifestacijama šireg značaja, rezultat su sustavnog rada i predanosti članica.

PJEVAČI O SEBI:

Petra Jakop

„Dolazim iz jednog malog sela Donja Višnjica. Studentica sam četvrte godine Učiteljskog fakulteta, Odsjek Čakovec. Pjevanje je moja velika ljubav i ja sve radim uz pjesmu. Jednostavno drugačije ne mogu. Upravo zbog toga bila sam oduševljena kada sam otkrila da na našem fakultetu postoji djevojački zbor. Odmah sa se upisala,

i to je moja najbolja odluka. Članice zbora, kao i odličan voditelj, odmah su me prihvatili i istinski uživam na svakoj probi i nastupu. Uvijek se trudim da budem na svakoj probi iako to nije uvijek baš lako uz brojne akademske obveze. Obožavam svaku našu probu jer je ona meni kao antistres terapija. Kroz svaki zajednički otpjevani stih postajemo sve više povezani i stvaramo prijateljstva za život.”

Lorena Hosni Lajtman

„Dolazim iz grada kulture, predivnog Varaždina. Studentica sam druge godine Učiteljskog fakulteta, Odsjek Čakovec. Volim putovati, istraživati svijet i upoznavati nove kulture. Zbor kao izborni kolegij za mene predstavlja mjesto kreativnosti, spontanosti, zajedništva

i opuštanja. Studentski život ponekad je stresan, a upravo mi pjevanje pomaže da pronađem balans u svakodnevnim privatnim i akademskim obavezama. Uz rad i trud, planiranje s dozom spontanosti za mene predstavlja ključ uspjeha. I najvažnije za kraj, zbor za mene predstavlja prijateljstvo. Mnoga prijateljstva stekla sam upravo na zboru te se nadam da će neka potrajati doživotno.”

Ana Briški

„Dolazim iz Svetog Ivana Zeline. U zbor sam se uključila jer volim pjevati i pjevanjem se bavim još od osnovne škole. Glazba je oduvijek važan dio mog života i kroz zbor imam priliku dodatno razvijati svoj talent. Zbor mi u studentskom životu znači opuštanje,

nova prijateljstva i bijeg od svakodnevnog stresa. Smatram da me sudjelovanje u zboru obogaćuje kao osobu i pomaže mi u osobnom razvoju. Sve akademske i zbarske obveze uspijevam uskladiti dobrim rasporedom vremena i organizacijom. Kada imam jasan plan, mogu kvalitetno obaviti sve zadatke i pritom uživati u onome što volim.”

ZAGREB

AKADEMSKI PJEVAČKI ZBOR UFOVCI

VODITELJICA: Diana Atanasov Piljek

Akademski zbor Učiteljskoga fakulteta UFOVCI osnovan je 1996. godine (krajem ove godine obilježava 30. obljetnicu) te je ujedno izborni kolegij pod nazivom Zborna pjevanje. Zbor je osnovala maestra Diana Atanasov Piljek.

Članovi akademskoga zbora UFOVCI uglavnom su studenti različitih studijskih programa Učiteljskoga fakulteta, ali i studenti drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je kolegij uvršten u izborne kolegije na razini Sveučilišta. Nekoliko alumna izrazilo je želju ostati suradnicima zbora i dolaze na probe premda su završili svoje studije, pa zbor trenutačno ima 76 članova. Vesele ih scenski izričaji u koje uvode i koreografiju.

Repertoar zbora čini klasična zbarska literatura, tradicijska glazba Hrvatske i ostalih zemalja, prilagodbe pop i jazz klasika. Repertoar bira voditeljica, uz dogovor s umjetničkim savjetom zbora.

Zbor je godinama sudjelovao na Smotri akademskih zborova Sveučilišta u Zagrebu – *Festa Choralis* (HGZ), nastupao u koncertnim dvoranama grada Zagreba kao što su KD V. Lisinski i Glazbeni zavod, i na pozornicama centara za kulturu Ribnjak i Trešnjevka.

Snimio je nosač zvuka *I to smo mi* (2002.). Ističemo organizaciju i nastup na Susretu akademskih pjevačkih zborova fakulteta koji obrazuju i odgajaju buduće učitelje i odgojitelje u Republici Hrvatskoj (2024.), gostovanje na sveučilištima Zadar, Osijek, Gospić, Dubrovnik i Skoplje (Makedonija) i na međunarodnim znanstveno-umjetničkim konferencijama u Zagrebu i Subotici (Srbija). Zbor redovito održava koncerte humanitarnog karaktera (Humanitarko – Postani nečiji anđeo, Advent Sveučilišta u Zagrebu) i nastupa u domovima za starije i nemoćne. Prigodnim programom obilježava sva važnija događanja Učiteljskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Dan fakulteta, obljetnice, božićne predstave i predstavljanje knjiga).

Iznimno su ponosni na njihove tri glazbeno-scenske predstave: *Wind of change*, *Srećko* i *Tajne s tavana*. U dvjema su članovi zbora autori tekstova i glazbe te režije, produkcije, scenografije i kostimografije, a

izvođene su u Zagrebu, Dubrovniku, Zadru, Osijeku, Skoplju i Subotici. U tijeku je rad na četvrtoj autor-skoj predstavi.

Probe se održavaju svake srijede tijekom akademske godine, a protječu u dobrom raspoloženju te u radnom i prijateljskom ozračju. Netom prije nastupa probe su učestalije i traju duže.

Umjetničkom odgoju današnjega sustava odgoja i obrazovanja ne prilazi se dovoljno ozbiljno i odgovorno. Bolje i sigurnije mjesto umjetnosti, tradicije i kulture u sustavu reflektiralo bi se na obrazovanje, svjesnije i humaniziranije društvo. Djeca koja su odmalena izložena kulturi, umjetnosti i tradicijskim vrijednostima kao svakodnevnici, razvijaju se, odrastaju i žive u bogatijem i plemenitijem okružju koje će oblikovati njihove svrsishodnije i ispunjenije živote.

ZAGREB **AKADEMSKI PJEVAČKI ZBOR UFOVCI** PJEVAČI O SEBI:**Antonia Galijanić**

„Dolazim iz Zagreba, a na Učiteljski fakultet upisala sam se jer vjerujem da je učiteljski poziv jedan od najplemenitijih, ispunjen odgovornošću, ali i velikim smislom. U zbor sam se uključila s ciljem da unaprijedim svoje pjevačke sposobnosti, ali i da upoznam nove ljude. S vremenom je zbor postao puno više od izbornog kolegija. Dao mi je osjećaj pripadnosti, pomogao mi da ojačam samopouzdanje i obogatio moj život brojnim novim prijateljstvima. Akademske i zbarske obveze uglavnom uspješno usklađujem.”

U zbor sam se uključila s ciljem da unaprijedim svoje pjevačke sposobnosti, ali i da upoznam nove ljude. S vremenom je zbor postao puno više od izbornog kolegija. Dao mi je osjećaj pripadnosti, pomogao mi da ojačam samopouzdanje i obogatio moj život brojnim novim prijateljstvima. Akademske i zbarske obveze uglavnom uspješno usklađujem.”

Nina Franulović

„Dolazim s otoka Korčule te sam se odlučila upisati na Učiteljski fakultet jer mi je cijeli život bila želja biti učiteljica i prenositi znanje djeci. Zboru sam se priključila zbog ljubavi prema glazbi, pjevanju i zajedništvu. Sudjelovanje u zboru mi je donijelo mnoga prijateljstva, iskustva, putovanja.”

Zboru sam se priključila zbog ljubavi prema glazbi, pjevanju i zajedništvu. Sudjelovanje u zboru mi je donijelo mnoga prijateljstva, iskustva, putovanja.”

Emanuel Grbac

„Dolazim iz Brodskog Drenovca. U zbor sam se uključio potaknut pričama prijateljice o zajedništvu, brojnim aktivnostima i pozitivnoj atmosferi koja ondje vlada. Sudjelovanje u zboru obogatilo je moje studentsko iskustvo i dalo mu dodatnu vrijednost. Osim toga, zbor smatram jednim od najzabavnijih kolegija, koji mi često uljepša dan. Iako ponekad nije lako uskladiti sve akademske i zbarske obveze, trud i organizacija uvijek se isplate.”

Sudjelovanje u zboru obogatilo je moje studentsko iskustvo i dalo mu dodatnu vrijednost. Osim toga, zbor smatram jednim od najzabavnijih kolegija, koji mi često uljepša dan. Iako ponekad nije lako uskladiti sve akademske i zbarske obveze, trud i organizacija uvijek se isplate.”

PETRINJA

MAGISTRI PETRINIENSES

VODITELJ: Tihomir Prša

Zbor *Magistri Petrinenses* izborni je kolegij u sklopu redovitoga studijskog programa Učiteljskog fakulteta – Odsjeka u Petrinji. Primarna je uloga zbornoga pjevanja vokalno obrazovanje budućih učitelja i odgojitelja, odgoj za zajedničko

muziciranje te upoznavanje zbarske literature. Zbor sudjeluje na važnim događajima Učiteljskoga fakulteta te u kulturnim manifestacijama u gradovima Petrinji, Sisku i Zagrebu, od kojih se posebice ističu Dani Mate Demarina te Sveučilišna smotra zborova *Festa Choralis*. Repertoar zbora temelji se na umjetničkoj (klasičnoj) i tradicijskoj glazbi te obradama popularnih pjesama.

Dugogodišnji voditelj zbora bio je profesor Stjepan Rupčić. Zborom su potom ravnali profesorica Ivanka Novosel, prof. dr. sc. Katarina Koprek, Karlo Ivančić, mag. mus., doc. dr. sc. Jelena Blašković Ga-

leković i Iva Mihelić, prof. Zbor trenutačno vodi **Tihomir Prša, pred.**

Zbor ima pedesetak članova, a nastava kolegija organizirana je utorkom u sklopu redovite satnice u trajanju od dva sata. Vježbe pjevanja provode se na klasičan način: upjevanjem, učenjem i spajanjem dionica skladbe te tumačenjem umjetničkog konteksta pojedinog djela.

Premda se stječe dojam da se u današnjem sustavu odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj nedovoljno cijene

kreativni predmeti, oni će u budućnosti biti to cjenjeniji što se društvo, zbog tehnološkoga napretka, bude više udaljavalo od umjetničko-duhovne komponente koja je nužna za ljudski integritet. Konkretno, u povezanosti s pjevanjem u zboru, to se očituje kao zajedničko, stvarno, a ne virtualno iskustvo. Zbarsko je muziciranje dvosmjerno: ono jednako oduševljava, raduje i tješi izvođače i slušatelje, koji tako postaju dionici glazbene umjetnosti.

PJEVAČI O SEBI:

Marta Gloc

„Dolazim iz Gline i prva sam godina učiteljskog studija u Petrinji. Kao osoba koja je tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja pohađala crkveni i školski zbor te koja pjevanje smatra najdražim i najljepšim hobijem, upisati zbor kao izborni kolegij bila mi je vrlo jasna odluka. Osim velike ljubavi prema pjevanju, zbor sam upi-

sala i zato što želim poboljšati svoje pjevačke sposobnosti i upoznati nove ljude koji imaju slične interese kao i ja. Uz učiteljski poziv, želja za budućnost mi je baviti se i pjevanjem na crkvenim vjenčanjima. Akademske i zbarske obveze usklađujem lako jer smatram da kada radiš i odabireš ono što doista voliš, obveze se pretvaraju u male korake prema ostvarenju velikih snova.”

Natali Barac

„Dolazim iz Karlovca. Studentica sam druge godine učiteljskog studija na Odsjeku u Petrinji. Glazba je sastavni dio mog života od djetinjstva; plešem, sviram i pjevam te kroz nju pronalazim način izražavanja sebe. Zbor za mene nije samo kolegij, već prostor u kojem

se isprepleću emocije, kreativnost i zajedništvo. Kada nešto istinski volim, uvijek uspijem pronaći vrijeme za to, a zbor je upravo jedno od takvih mjesta. Ondje vlada ugodna i pozitivna atmosfera – dobra ekipa, međusobno poštovanje, puno smijeha i vedrine, što svaki susret čini posebnim i ispunjavajućim iskustvom.”

Antonio Kaiser

„Živim u Velikoj Gorici i student sam pete godine Odsjeka u Petrinji. Cijeli život se bavim čuvanjem narodnih plesova i pjesama, zato mi je zbor bio idealan izbor za spajanje akademskog i umjetničkog poziva. Nastojim planirati svoje vrijeme kako bih jednako kvalitetno ispu-

njavao studijske zadatke i redovito sudjelovao na probama. Zbor mi pomaže da se rasteretim od studijskih obveza, a istovremeno me motivira da budem još uspješniji u akademskom dijelu. Pjevanje u zboru pruža mi osjećaj zajedništva, pripadnosti i kreativnog ispunjenja.”

HRVATSKI UZOR

FOTO: Matija Habjak, PIXELL

Prof. dr. sc. Ivana Tlak Gajger

Doc. dr. art. Melinda Šefčić

FOTO: Matija Habjak, PIXELL

Znanstvenica Ivana Tlak Gajger i umjetnica Melinda Šefčić dobitnice nagrade *Žene koje mijenjaju Hrvatsku*

Večernji list ove je godine prvi put dodijelio priznanje *Žene koje mijenjaju Hrvatsku* – nagradu koja slavi snagu, predanost i iznimna postignuća onih koje pomiču granice i otvaraju nove putove, a među nagrađenima iz područja znanosti i umjetnosti su i dvije znanstvenice sa Sveučilišta u Zagrebu

PIŠE: Ana Konta

FOTO: Iz privatnih albuma dobitnica

Večernji list ove je godine prvi put dodijelio priznanje *Žene koje mijenjaju Hrvatsku* – nagradu koja slavi snagu, predanost i iznimna postignuća žena koje pomiču granice i otvaraju nove putove. Nagrada je dodijeljena u šest kategorija, a među nagrađenima iz područja znanosti i umjetnosti su i dvije znanstvenice sa Sveučilišta u Zagrebu: prof. dr. sc. Ivana Tlak Gajger s Veterinarskoga fakulteta i doc. dr. art. Melinda Šefčić, vanjska suradnica na Slikarskom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti. Uz njih, nagrađene su Dora Mlinarić u kategoriji sport, Mia Pečnik u kategoriji mlada nada, Ines Slunjski u kategoriji poduzetništvo i Jovana Čutul u kategoriji nadahnuće godine.

Na svečanoj dodjeli priznanja *Žene koje mijenjaju Hrvatsku*, posvećenu ženama koje svojim znanjem, hrabrošću i predanošću mijenjaju hrvatsko društvo

Statua koju je izradio Tomislav Hršak

nabolje, direktorica *Večernjeg lista* Ivana Krajinović istaknula je kako su željeli otvoriti vrata svima koji svojim radom i djelovanjem donose pozitivne promjene. Također, dodjelom nagrada istaknutim ženama nastojali su stvoriti prostor za dijalog, razmjenu iskustava i međusobnu potporu. Na natječaj se prijavilo 130 kandidatkinja, a tročlani žiri *Večernjeg lista* odabrao je šest iznimnih žena koje svojim primjerom potvrđuju da vizija, hrabrost i vjera u sebe imaju snagu pokrenuti stvarne i trajne promjene. Statue je osmislio i izradio akademski kipar Tomislav

Hršak, član Hrvatskoga društva likovnih umjetnika. Prikazuje mladu ženu nedefinirana lica, čime dobiva univerzalnost i simbolizira sve žene. S rukama prekrivenima preko prsiju, figura grli samu sebe, a frizura je djelomično nadahnuta antičkim kipovima Venere. Cijelo djelo modelirano je grubljom teksturom, kojom se naglašava snažan i izgrađen karakter žene – njezina unutarnja snaga, odlučnost i dostojanstvo.

UMJETNICA I ZNANSTVENICA MELINDA ŠEFČIĆ

Vizualna umjetnica i edukatorica međunarodnog ugleda doc. dr. art. Melinda Šefčić realizirala je više od 35 autorskih i istraživačkih projekata te više od 300 murala u bolnicama, zatvorima i javnim institucija-

ma, od kojih je 40 osobno izvela. Mentorirala je više od 150 studentskih murala i aktivno povezala obrazovanje s društvenoodgovornom umjetničkom praksom. Njezini su projekti prepoznati na europskoj razini, a hrvatski model integracije umjetnosti i zdravlja predstavila je brojnim europskim partnerima. Diplomirala je slikarstvo 2012. godine na Sveučilištu u Zagrebu na Akademiji likovnih

Melinda Šefčić

umjetnosti, a 2018. godine doktorirala je u umjetničko-znanstvenom području obrativši doktorski rad *Rehumanizacija i reestetizacija bolničkoga prostora – primjer likovnoga rješenja jednoga bolničkoga odjela*.

„Večernjakova nagrada *Žene koje mijenjaju Hrvatsku* za mene predstavlja iznimno važno i duboko osobno priznanje. Riječ je o mojoj prvoj profesionalnoj nagradi u Hrvatskoj – i to ne za jedan projekt, već za višegodišnji, kontinuirani rad u složenim i često nevidljivim kontekstima u kojima se umjetnost susreće s društvenom odgovornošću, zdravljem i brigom za zajednicu”, rekla je za *Akademski list* Melinda Šefčić.

Objasnila je i kako su iza njezinih murala, transformiranih prostora i umjetničkih intervencija u bolnicama, kazionicama i javnim institucijama i procesi koji najčešće ostaju izvan fokusa – vrijeme, odricanja, dugotrajna istraživanja, emocionalni i profesionalni rizici. Upravo zato ovo priznanje smatra iznimno važnim jer ono prepoznaje ustrajnost, odgovornost i dugoročnu predanost ideji da umjetnost može imati aktivnu, stvarnu i mjerljivu ulogu u društvenoj dobrobiti.

„Ova nagrada za mene nije simbol završetka nego potvrda puta. Potvrda da višegodišnje inzistiranje na humanističkom, interdisciplinarnom i etički osjetljivom pristupu umjetnosti ima smisla. Da umjetnost, kada se shvati ozbiljno i provodi odgovorno, može biti alat rehumanizacije prostora, ali i odnosa – između institucija i ljudi, između sustava i pojedinca. Zahvalna sam *Večernjem listu* i inicijativi *Žene koje mijenjaju Hrvatsku* na tome što su prepoznali vrijednost dugotrajnog i često tihog rada, kao i Hrvatskom društvu likovnih umjetnika (HDLU) na prijavi i kontinuiranoj potpori. Ovo priznanje doživljam i kao poticaj – da nastavim s istom predanošću, integritetom i jasnoćom svrhe, uvjeren da umjetnost ima svoje mjesto tamo gdje je najpotrebnija”, istaknula je doc. dr. art. Melinda Šefčić.

Dobitnice nagrada *Žene koje mijenjaju Hrvatsku*

MEĐUNARODNO PRIZNATA ZNANSTVENICA PROF. DR. SC. IVANA TLAK GAJGER

Redovita profesorica Ivana Tlak Gajger predaje na Sveučilištu u Zagrebu na Veterinarskom fakultetu i međunarodno je priznata znanstvenica. Dobitnica je nagrade HAZU-a za najviša znanstvena dostignuća, a tri godine **zaredom uvrštena je među 2 % najutjecajnijih svjetskih znanstvenika** prema istraživanjima Sveučilišta Stanford. Osnivanjem Edukativno-arhivske postaje za pčelarstvo dodatno je pridonijela popularizaciji zaštite pčela.

„Iznimno sam zahvalna i bila mi je čast primiti priznanje *Žena koja mijenja Hrvatsku* u kategoriji znanost. Ovo priznanje doživljam kao snažnu potvrdu da je rad u znanosti, osobito u naizgled malom području veterinarske medicine – zaštiti zdravlja pčela, prepoznat kao važan za širu javnost. Za mene je to poruka da predan rad, ustrajnost i ljubav prema znanosti i pčelama mogu izrasti u nešto što nadilazi osobni ili institu-

Proglašenje nagrađene znanstvenice Ivane Tlak Gajger

cionalni okvir te postati stvarni doprinos pozitivnim promjenama u društvu. Pčele imaju iznimno važnu ulogu u održavanju bioraznolikosti prirode i općenito u proizvodnji hrane, a moj se posao s vremenom pretvorio u strast za zaštitom njihova zdravlja. Nastojim povezati znanost i praksu te svojim djelovanjem educirati dionike pčelarskoga sektora i širu javnost svih dobrih skupina o tome koliko je zdravlje pčela ključno za održivost i dobrobit čovječanstva”, rekla je za *Akademski list* prof. dr. sc. Ivana Tlak Gajger.

Lani je na Svjetski dan pčela primila prestižnu nagradu *Aurea Apis*, najviše međunarodno priznanje Republike Slovenije za doprinos očuvanju pčela i

drugih oprašivača. Profesorica Ivana Tlak Gajger radi na Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela Veterinarskoga fakulteta te je voditeljica NRL Laboratorija za bolesti pčela APISlab.

„Od srca zahvaljujem *Večernjem listu* i žiriju na ovom priznanju, namijenjenom inspirativnim ženama. Zahvalna sam, naravno, svojoj obitelji na bezuvjetnoj potpori, razumijevanju tijekom mnogih izbivanja i strpljenju za sve „pčelarske” priče, kao i svim suradnicima. Ako moje aktivnosti potaknu nekoga da krene putem znanosti i rada u službi *Jednoga zdravlja*, te se usudi raditi ono u što vjeruje, tada ovo priznanje doista odgovorno mijenja Hrvatsku nabolje”, istaknula je profesorica Tlak Gajger.

Projekt *Žene koje mijenjaju Hrvatsku* nagrađen je i regionalnim priznanjem struke na nagradi *SomoBorac*, kao jedan od najboljih društvenoodgovornih projekata u regiji. Ovo priznanje potvrđuje da je tema ravnopravnosti žena ne samo važna nego i relevantna, snažna i prepoznata kada se o njoj govori odgovorno, argumentirano i s jasnom namjerom da se potaknu promjene. ///

FAKULTET KEMIJSKOG INŽENJERSTVA I TEHNOLOGIJE
UGOSTIO PREDSDJEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE

„FAKULTET KEMIJSKOG INŽENJERSTVA I TEHNOLOGIJE KLJUČAN JE ZA HRVATSKU INDUSTRIJU”

Hrvatski predsjednik Zoran Milanović posjetio je FKIT, razgledao obnovljene prostorije i novoopremljene laboratorije te istaknuo njegovu ulogu u istraživanju, inovacijama i povezivanju akademske zajednice s gospodarstvom

PIŠE: **Branko Nad**
FOTO: **Leon Ginder**

Predsjednik Milanović u obilasku znanstvenih i studentskih laboratorija FKIT-a

Tajnik Fakulteta **Anita Nikolić Bukvić, dipl. iur.**, prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju **prof. dr. sc. Zvezdana Findrik Blažević**, predsjednik Republike Hrvatske **Zoran Milanović**, dekan **prof. dr. sc. Ante Jukić**, prodekanica za nastavu **prof. dr. sc. Sanja Lučić Blagojević**, prodekan za poslovanje **prof. dr. sc. Ernest Meštrović**

Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović posjetio je Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu te tom prilikom naglasio kako je ta visokoobrazovna ustanova važna poveznica između znanosti i razvoja hrvatske industrije.

Milanović se tijekom posjeta susreo s vodstvom Fakulteta, uključujući dekana prof. dr. sc. Ante Jukića i prodekane, koji su ga upoznali s rezultatima u nastavi, istraživanju i inovacijama, kao i s planovima za budući razvoj, uključujući projekte vezane uz namjensku industriju.

„Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije je važno mjesto za hrvatsku industriju”, rekao je predsjednik Milanović nakon sastanka, istaknuvši kako institucija doprinosi razvoju gospodarstva kroz obrazovanje stručnjaka i znanstveni rad.

Tijekom obilaska znanstvenih i studentskih laboratorija predstavljena su aktualna istraživanja i projekti koji obuhvaćaju temeljna i primijenjena istraživanja – od razvoja polimernih materijala i nanokompozita te zaštite okoliša do novih tehnologija i optimizacije procesa. Predsjednik se pritom susreo i s djelatnicima fakultetske tvrtke Comprehensive Water Technology d. o. o.

„Predsjednik Milanović iskazao je veliko zanimanje za djelatnosti i postignuća Fakulteta, osobito za istraživanja poput senzora, integriranih kemijskih sustava, tiskane elektronike, biorazgradljivih polimernih materijala i biokompostiranja, kao i za njihovu projektnu povezanost s industrijskim tvrtkama i gospodarstvom. Nadalje, zanimalo ga je koliko su učenici osposobljeni i motivirani za studij na FKIT-u, iz kojih škola i hrvatskih krajeva dolaze te kakva predznanja i praktične laboratorijske vještine posjeduju. Ukratko

Prof. dr. sc. Ernest Meštrović,
prodekan FKIT-a za poslovanje

NAŠ FAKULTET NIJE SAMO OBRAZOVNA INSTITUCIJA NEGO GENERATOR INOVACIJA

Posjet predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića našem Fakultetu dolazi u trenutku snažne infrastrukturne i tehnološke transformacije FKIT-a. Ulaganja u obnovu prostora i najsuvremeniju laboratorijsku opremu nisu samo akademsko postignuće nego strateško ulaganje u konkurentnost hrvatske industrije.

smo raspravili i usporedivost djelatnosti Fakulteta, ponajprije nastavnih, s aktivnostima drugih sličnih ustanova u razvijenim zemljama Europske unije”, rekao je za *Akademski list* dekan FKIT-a **prof. dr. sc. Ante Jukić**.

Tijekom predstavljanja rada fakultetske tvrtke CWT predsjednika Milanovića osobito je zanimalo stanje i izazovi u pripremi pitke vode u različitim hrvatskim krajevima, s naglaskom na specifičnosti pojedinih područja. Također je upoznat s problemima povezanim s mikroplastikom te s velikim i značajnim projektima koji će uskoro biti ugovoreni.

Fakultet, osnovan 1919. godine kao dio Tehničke visoke škole u Zagrebu, prošle je godine obilježio 106 godina postojanja kemijsko-inženjerskoga studija. Nudi studijske programe poput kemijskog inženjerstva, ekoinženjerstva i primijenjene kemije, uključujući i diplomu na engleskom jeziku te doktorski studij.

Osim što ima važnu ulogu u obrazovanju, FKIT je i važno istraživačko središte sa snažnim angažmanom u međunarodnim projektima i objavama u relevantnim znanstvenim časopisima, čime doprinosi pozicioniranju Republike Hrvatske na zemljovidu znanstvenih i tehnoloških dostignuća.

Predsjednika je u njegovu posjetu pratila njegova savjetnica za odgoj i obrazovanje Jadranka Žarković. ///

Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović u obilasku

Naša znanstvena izvrsnost, potvrđena objavama u vodećim svjetskim časopisima, temelj je za razvoj primijenjenih rješenja i učinkovit transfer tehnologije prema gospodarstvu. Suvremeni laboratoriji omogućuju nam provedbu istraživanja koja izravno odgovaraju na konkretne tehnološke izazove industrije, dok kroz našu tvrtku kćer Comprehensive Water Technology d. o. o. znanstvena znanja pretvaramo u tržišno održive i ekološki prihvatljive tehnologije.

FKIT nije samo obrazovna institucija nego generator inovacija i pouzdan partner industrije, a potpora Predsjednika dodatno nas motivira da kroz spoj znanstvene izvrsnosti i poslovne učinkovitosti ostanemo važan akcelerator hrvatskoga gospodarskog razvoja.

DAN OTVORENIH VRATA FAKULTETA KEMIJSKOG INŽENJERSTVA I TEHNOLOGIJE

Znanost, tehnologija i praksa na jednom mjestu

Velik odziv i zanimanje mladih pokazali su da su kemijsko inženjerstvo i tehnologija i dalje atraktivan i perspektivan izbor studija, osobito u kontekstu održivog razvoja, industrije budućnosti i novih tehnologija

PIŠE I SNIMIO: Branko Nad

Enzimi na djelu - *Escape the Room* - Ivana Bošnjak i Monika Znika, univ. mag. ing. cheming.

Hoćeš-nećeš pokus kreće

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu uspješno je održao još jedan Dan otvorenih vrata, manifestaciju namijenjenu budućim studentima, ponajprije učenicima viših razreda srednjih škola, ali i svima zainteresiranima za područje kemijskog inženjerstva i tehnologije.

Tijekom cjelodnevnoga programa, koji se odvijao od 10 do 18 sati u prostorijama Fakulteta na Trgu Marka Marulića, odnosno u objema zgradama, posjetitelji su imali priliku upoznati se s nastavnim programima, znanstvenoistraživačkim radom te brojnim profesionalnim mogućnostima koje se otvaraju nakon završetka studija.

Studentice i studenti na ulazu u objekte dočekivali su posjetitelje, goste, te ih vodili u obilazak kabineta i laboratorija gdje su se radionice održavale.

Naglasak je bio na interaktivnom pristupu održavanjem čak 25 radionica koje su vodili djelatnici i studenti Fakulteta. Radionice su se održavale svakog punog sata, a kroz praktične primjere i de-

Vodik na dlanu - prof. dr. sc. Marijana Kraljić Roković

AMACIZ. Alumni društvo FKIT-a

Mikroorganizmi i okoliš - Laura Jaklenec, univ. mag. ing. cheming. i dr. sc. Monika Šabić Runjavec

monstracije približile su svakodnevni rad kemijskih inženjera – od laboratorijskih istraživanja do industrijskih procesa.

Organizatori su istaknuli kako je cilj događanja bio pomoći mladima u donošenju informirane odluke o nastavku obrazovanja, ali i razbiti stereotipe o znanosti kao apstraktnom i nedostupnom području. Snažan vizualni identitet događaja, s porukom *Što kemijski inženjeri mogu, a UI ne može!?*, dodatno je naglasio važnost ljudske kreativnosti, znanja i odgovornosti u suvremenoj tehnologiji.

Uz studente i nastavnike, u program su se uključili i predstavnici AMACIZ-a, alumni društva Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije, koji su s posjetiteljima podijelili svoja profesionalna iskustva i karijerne putove nakon studija na FKIT-u i pokazali im zanimljive pokuse. Velik odziv i zanimanje mladih pokazali su da su kemijsko inženjerstvo i tehnologija i dalje atraktivan i perspektivan izbor studija, osobito u kontekstu održivog razvoja, industrije budućnosti i novih tehnologija. ///

→ DOMAĆINI

- Zavod za opću i anorgansku kemiju
- Zavod za elektrokemiju
- Zavod za termodinamiku, strojarstvo i energetiku
- Zavod za reakcijsko inženjerstvo i katalizu
- Zavod za industrijsku ekologiju
- Zavod za tehnologiju nafte i petrokemiju
- Zavod za organsku kemiju
- Zavod za anorgansku kemijsku tehnologiju i nemetale
- Zavod za mehaničko i toplinsko procesno inženjerstvo
- Zavod za analitičku kemiju
- Zavod za fizikalnu kemiju
- AMACIZ – Društvo diplomiranih inženjera i prijatelja kemijsko-tehnološkog studija u Zagrebu = *Almae matris alumni chemicae ingeniariae Zagrebiensis* (AMACIZ)

Od ideje do 3D ispisa - Elizabeta Forjan, univ. mag. ing. cheming.

Show your true colors - Iva Zokić, mag. ing. oecoling. i Katarina Sokač Pogrmilović, mag. ing. cheming.

Kada materijali mijenjaju pravila - Andrea Špoljarić, mag. ing. cheming.

Platinasti sjaj kemije

→ RADIONICE U BROJKAMA

Tijekom Dana otvorenih vrata održan je bogat i raznolik program, koji je obuhvatio 26 tematskih radionica iz područja kemijskog inženjerstva, tehnologije, materijala, energetike, ekologije i analitičke kemije. Radionice su se odvijale istodobno u laboratorijima i nastavnim prostorima Fakulteta te su bile osmišljene tako da posjetiteljima na praktičan i interaktivan način približe znanstveni rad i studijske programe FKIT-a.

Posebno zanimanje izazvale su radionice *Hoćeš-nećeš, pokus kreće*, *Escape the room*, *Igra se sreće – zavod za matematiku* te *Kada se dizel prehladi*, a tehnološki i istraživački aspekt studija posjetiteljima su približile radionice poput *Kemijsko inženjerstvo na djelu: kapljica vode kao mikroreaktor*, *Energija u pokretu – inovativni nanogeneratori*

u svakodnevnom životu i *Silikati, oksidi ili dragulji mali – sve su to (nano)materijali*.

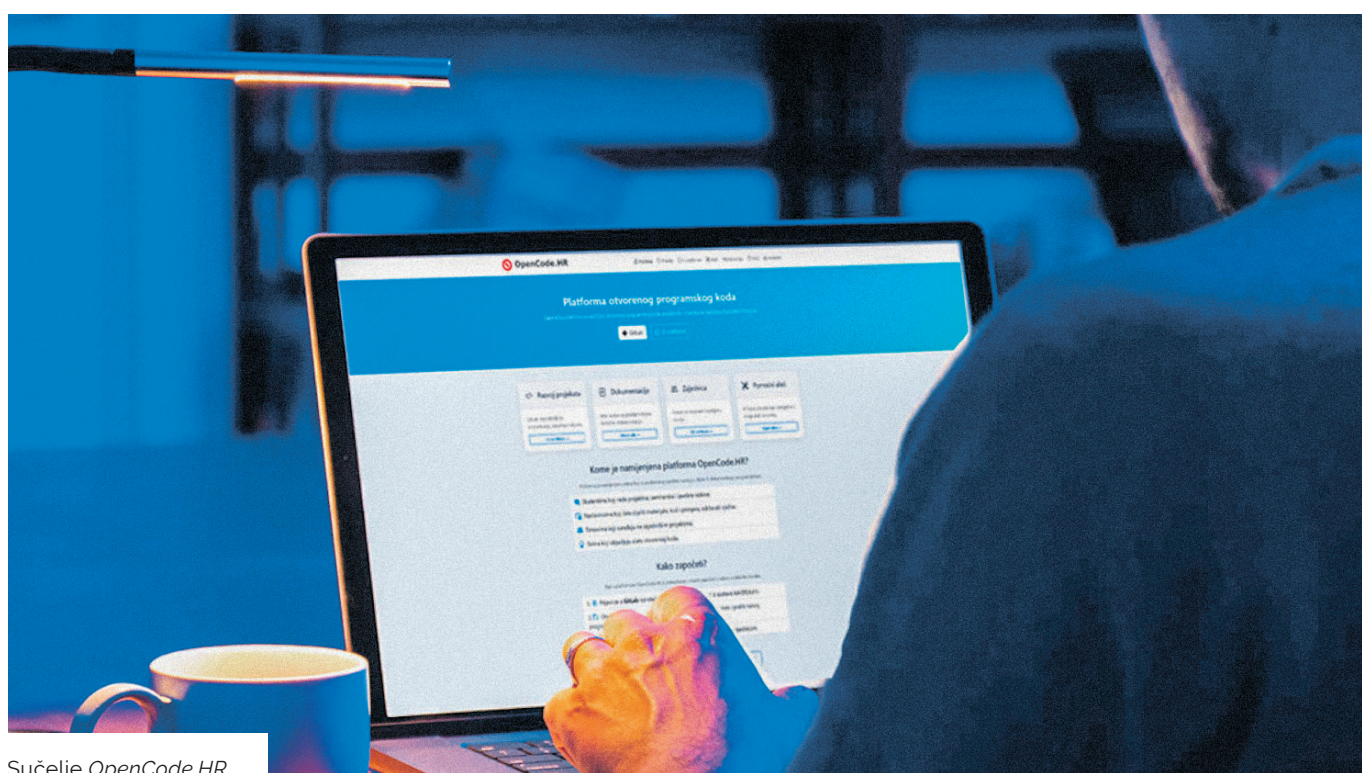
Veliko zanimanje iskazano je i za praktične radionice *Analiziraj čokoladu!*, *Kako obojiti metal strujom – anodizacija titana uživo* te *Show your true colors!*, koje su sudionicima omogućile izravno sudjelovati u eksperimentima i laboratorijskim postupcima.

Ukupno su u radionicama sudjelovala 333 posjetitelja, a zabilježena su čak 754 pojedinačna sudjelovanja, što potvrđuje veliko zanimanje posjetitelja za više različitih tema i sadržaja te uspješnost ovogodišnjega Dana otvorenih vrata FKIT-a.

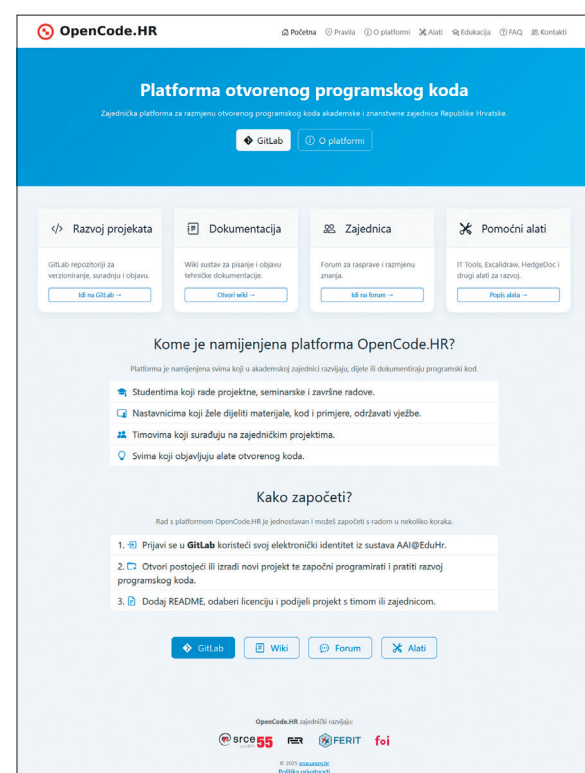
Sustav za kolaboracijski rad s programskim kodom – **OpenCode.HR** pušten u rad

OpenCode.HR potiče otvorenu znanost i otvoreno obrazovanje, jača međuinstitucionalnu suradnju, unapređuje učinkovitosti i doprinosi jačanju digitalne suverenosti

PIŠE: dr. sc. Slaven Mihaljević,
predstojnik Sektora za suradnju i komunikaciju - SRCE

Sučelje *OpenCode.HR*

Polovicom siječnja u rad je puštena zajednička platforma za razmjenu softvera otvorenog koda akademske i znanstvene zajednice Republike Hrvatske *OpenCode.HR* (<https://opencode.hr>).

Platforma otvorenog programskog koda *OpenCode.HR* omogućuje korisnicima iz akademske i znanstvene zajednice sigurnu suradničku okolinu za razvoj, uporabu i dijeljenje programskih rješenja i projekata otvorenog koda. *OpenCode.HR* istovremeno potiče transparentnost i otvorenost te olakšava dijeljenje znanja, jer se pomoću ove platforme softver otvorenog koda može dijeliti i zajednički razvijati, kao i prilagođavati raznim korisničkim potrebama, neovisno o tome tko je inicijalni autor.

Platforma *OpenCode.HR* nastala je kao inicijativa Sveučilišnog računskog centra Sveučilišta u Zagrebu, Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu te Fakulteta elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, a realizirana je na infrastrukturi Srca.

Namijenjena je studentima koji rade projektne, seminarske i završne radove, znanstvenicima koji razvijaju znanstveni softver, nastavnicima koji žele dijeliti materijale, kod i primjere te održavati vježbe, timovima koji surađuju na projektima, kao i svima koji objavljuju alate otvorenog koda. Pristup se ostvaruje pu-

tem elektroničkog identiteta iz sustava AAI@EduHr ili drugog ovjerenog oblika autentifikacije.

„Zajedničkim razvojem platforme uspostavili smo kvalitetne temelje za dugoročno održavanje, standardizaciju i dijeljenje softvera otvorenog koda na nacionalnoj razini, i to na pouzdanoj i uvijek dostupnoj infrastrukturi Srca. Okupljanjem zajednice u ovoj inicijativi dodatno promičemo otvorenost programskog koda te potičemo otvorenu znanost i otvoreno obrazovanje, a time jačamo i digitalnu suverenost, unapređujemo učinkovitost i potičemo međuinstitucijsku suradnju”, istaknuo je ravnatelj Srca Ivan Marić.

Korisnici platforme *OpenCode.HR* mogu biti osobe s važećim identitetom u sustavu AAI@EduHr, članovi ustanova uključenih u projekt *OpenCode.HR* te osobe kojima pristup odobravaju administratori na matičnim ustanovama.

„Otvorena znanost predstavlja temelj suvremenog znanstvenog i inovacijskog ekosustava, kojom se promiču pravednost, održivost i demokratičnost. Ona ne podrazumijeva samo otvoren pristup rezultatima istraživanja, već i širi skup vrijednosti koje uključuju otvorenost, dostupnost, interoperabilnost i provjerljivost istraživačkog rada. Upravo ti stupovi omogućuju veću kvalitetu istraživanja, brži prijenos znanja te jačanje povjerenja između znanstvene zajednice i društva u cjelini. Pokretanjem nove

platforme dodatno se osnažuje suradnja između inicijatora *OpenCode.HR*, ali i šire akademske i poslovne zajednice. Platforma stvara prostor za razmjenu podataka, zajednički razvoj rješenja temeljenih na otvorenom kodu te povezivanje stručnjaka iz različitih područja. Takav oblik suradnje otvara mogućnosti za stvaranje mreža i centara izvrsnosti koji se razvijaju oko zajedničkih istraživačkih interesa i razvojnih izazova, a čiji rezultati donose dodatnu vrijednost za društvo i gospodarstvo”, istaknuo je prof. dr. sc. Vedran Bilas, dekan Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. dr. sc. Marina Klačmer Čalopa, dekanica Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu je dodala: „Sudjelovanjem u projektu izrade platforme *OpenCode.HR* Fakultet organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu aktivno radi na implementaciji svoje Strategije razvoja za razdoblje od 2025. do 2029. godine i provedbi ciljeva vezanih uz poticanje otvorene znanosti u području istraživanja i znanstvene djelatnosti. Vjerujemo da će platforma našim djelatnicima i studentima omogućiti još bolju suradnju i ostvarivanje iskoraka, bilo da se radi u području nastave, znanstvenih istraživanja ili projektnog rada.”

„Razvojem kolaboracijske platforme, koja će omogućiti povezivanje akademske i znanstvene zajednice, uspostavlja se temelji za učinkovitiju razmjenu programskih kodova i provedbu zajedničkih projekata. Vjerujemo da će hrvatski

istraživači prepoznati prednosti koje im donosi *OpenCode.HR* i iskoristiti puni potencijal infrastrukture koja im se stavlja na raspolaganje”, istaknuo je prof. dr. sc. Tomislav Matić, dekan Fakulteta elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Uz sigurno dijeljenje izvornog koda kroz Gitlab, platforma *OpenCode.HR* omogućuje izradu i održavanje tehničke dokumentacije u Wiki-sustavu te komunikaciju i razmjenu znanja putem Forum. Također, u trenutku puštanja u rad platforma *OpenCode.HR*, uz središnji repozitorij projekata koji omogućuje njihovo pretraživanje i pregled, omogućuje i korištenje dodatnih razvojnih alata, poput zbirke alata za rad s podacima, formatima i razvojnim zadacima (IT Tools), alata za izradu dijagrama, skica i vizualnih prikaza (Excalidraw), alata za kolaborativno pisanje, bilješke i prezentacije (HedgeDoc), editora *README*, kao i sustava za odabir licencije (OSI).

Voditelj projekta *OpenCode.HR* Mijo Đerek je zaključio: „Uz sve navedeno, platforma *OpenCode.HR* sadrži i brojne edukativne sadržaje, dostupne online u obliku priručnika, uputa, interaktivnih tečajeva, koji korisnicima omogućavaju unaprjeđenje znanja i vještina, a Srce planira i održavanje edukacija uživo, od kojih će se prva održati tijekom godišnje konferencije Srca *Dani e-infrastrukture Srce DEI 2026.*”

Sveučilište u Zagrebu vodeće je među hrvatskim sveučilištima u korištenju usluge Srca **Napredno računanje** u 2025. godini

PIŠE: dr. sc. Slaven Mihaljević,
predstojnik Sektor za suradnju i komunikaciju - SRCE

Sveučilišni računski centar Sveučilišta u Zagrebu (Srce) krajem siječnja objavio je **Izveštaj o korištenju usluge Napredno računanje za 2025. godinu**. Izveštaj donosi pregled informacija o korištenju najjačega hrvatskoga superračunala *Supek*, resursa za napredno računanje u oblaku *Vrančić* te klastera *Padobran* i platforme *Jupyter*, koji su izgrađeni na resursu *Vrančić*, kao i informacije o održanim radionicama i programskom okružju koje stručnjaci Srca osiguravaju i u sklopu usluge Napredno računanje.

Izveštaj je povezan s Informacijskim sustavom znanosti RH CroRIS, pa je moguće jednim „klikom” doći do detaljnog opisa projekta, a ove su godine posebno izdvojeni podaci za prikaz projekata koji se bave primjenom ili razvojem umjetne inteligencije. Ti su projekti ocijenjeni na temelju obrazloženja u prijavi i analizom naziva prijava i korištenih resursa i alata. U skladu s Pravilima korištenja usluge *Napredno računanje*, pojam projekt obuhvaća: istraživačke projekte, izradu rada, praktičnu nastavu, institucijski projekt i testiranja.

Prema rezultatima za 2025. godinu, **Sveučilište u Zagrebu zauzima prvo mjesto u poretku svih ustanova** po iskorištenosti GPU vremena na *Supeku* i *Vrančiću* te CPU vremena na *Padobranu* i *Vrančiću*, a po iskorištenosti CPU vre-

mena na *Supeku* zauzima treće mjesto među nadređenim ustanovama.

Primjetan je i znatan porast u odnosu na 2024. godinu, pa tako **Izveštaj o korištenju usluge Napredno računanje za 2025. godinu** pokazuje da je broj istraživačkih projekata koji koriste resurse za napredno računanje narastao sa 190 na 290 u 2025. godini, a broj korisnika porastao je s 389 na 680.

Detaljnija analiza pokazuje da je 290 projekata izvršilo poslove koji su zauzeli:

- 74,74 % ukupno iskorištenog GPU vremena na *Supeku* i 18,53 % ukupno iskorištenog CPU vremena

- 50,54 % ukupno iskorištenog CPU vremena na *Padobranu* te
- 82,30 % ukupno iskorištenog vCPU vremena i 79,67 % ukupno iskorištenog vGPU vremena na *Vrančiću*.

Među sastavnicama Sveučilišta po korištenju navedenih resursa prednjače **Fakultet elektrotehnike i računarstva**, **Prirodoslovno-matematički fakultet**, **Farmaceutsko-biokemijski fakultet**, **Fakultet strojarstva i brodogradnje**, **Ekonomski fakultet**, **Agronomski fakultet** i **Medicinski fakultet**.

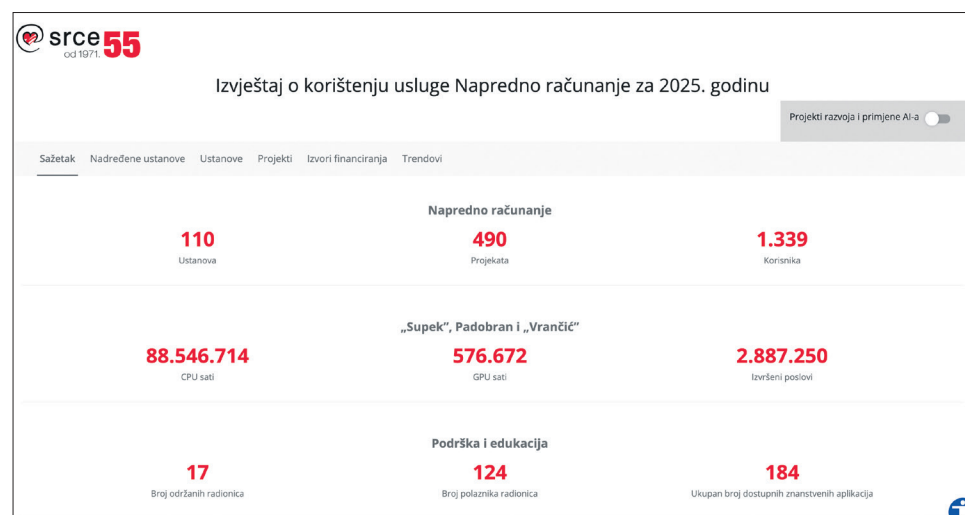
Među njima ističe se **Fakultet elektrotehnike i računarstva**, s kojega je 226

korisnika u sklopu 149 projekata izvršilo poslove koji su zauzeli 8,35 % ukupno iskorištenog CPU vremena i 62,11 % ukupno iskorištenog GPU vremena na *Supeku*, 3,33 % ukupno iskorištenog CPU vremena na *Padobranu* te 52,78 % ukupno iskorištenog vCPU vremena i 35,14 % ukupno iskorištenog vGPU vremena na *Vrančiću*.

Općenito, na razini cjelokupne usluge i svih korisnika, u 2025. godini Srce je zabilježilo povećanje broja projekata od 48,94 % u odnosu na 2024. te je ostvaren porast ukupnog broja korisnika od 69,07 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupna iskorištenost resursa izražena u CPU godinama povećala se 57,11 %.

Na mrežnim stranicama Srca dostupni su izvještaji za ranije godine.

Srce potiče **transparentno korištenje** raspoloživih nacionalnih resursa radi učvršćivanja postojećih suradnji i otvaranja prostora za realizaciju novih. Zbog toga s velikom pažnjom **informira zajednicu o resursima koji su joj dani na raspolaganje**, a potvrda je toga pristupa i izrada izvještaja o korištenju usluge *Napredno računanje* kao i Izveštajni sustav Srca, koji omogućava sustavan pregled podataka o uslugama i korištenju resursa Srca za visoka učilišta i znanstvene ustanove. ///

Godišnji izvještaj o korištenju usluge *Napredno računanje* za 2025. godinu

Impressum

AKADEMSKI LIST

Novine Sveučilišta u Zagrebu

Redakcija:

Tatjana Klarić Beneta
Ana Konta
Branko Nad

Glavni urednik:

dr. sc. Petar Bilobrck

Nakladnik:

Sveučilište u Zagrebu

Za nakladnika:

prof. dr. sc. Stjepan Lakušić,
rektor

Nakladnički savjet:

prof. dr. sc. Tibor Pentek,
predsjednik,
prof. dr. sc. Dubravko Majetić,
prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić,
red. prof. art. Jasenka Ostojčić

Adresa redakcije:

Trg Republike Hrvatske 14
Telefon: 01 4698 187
akademski@unizg.hr
www.akademski.hr

EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET OBJAVIO VAŽNU ZNANSTVENU MONOGRAFIJU

Intimno partnersko nasilje i pandemija COVID-19

Znanstvena monografija objavljena je kao e-knjiga i dostupna je u otvorenom pristupu na digitalnom repozitoriju ERF-a

PIŠE I SNIMIO: **Branko Nad**

U izdanju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu objavljena je znanstvena monografija *Intimno partnersko nasilje i pandemija COVID-19*, autorica prof. dr. sc. Irme Kovčo Vukadin i izv. prof. dr. sc. Anje Mirosavljević.

U monografiji je sustavno, znanstveno i strukturirano obrađena tema o intimnom partnerskom nasilju (IPN) kako bi bila korisna profesionalcima koji se bave tom temom u raznim sektorima i na raznim razinama: istraživačima IPN-a, praktičarima koji rade sa žrtvama i nasilnim partnerima, studentima pomagačkih i srodnih zanimanja, kao i široj javnosti zainteresiranoj za ovu temu (s obzirom na sve veći javni interes za fenomen IPN-a i često iskrivljen javni diskurs o toj temi). Također, objašnjen je fenomen IPN-a u svojoj složenosti te su prikazane mogućnosti prevencije, intervencije i potrebnih promjena u pristupu tom pitanju.

Znanstvena monografija objavljena je kao e-knjiga i dostupna je u otvorenom pristupu na digitalnom repozitoriju ERF-a: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:158:098343>

Monografija je svojevrsan nastavak istraživačke aktivnosti projekta Hrvatske zaklade za znanost – *Život u doba bolesti COVID-19 – socijalne implikacije za sigurnost i dobrobit ranjivih skupina u Europskom kontekstu (IP-CORONA-2020-04-2086)*, u kojem je prva autorica ove publikacije bila suradnica. Glavni cilj te projektne aktivnosti odnosio se na dobivanje odgovora na pitanje što se zaista događalo sa žrtvama intimnog partnerskog nasilja i stručnjacima nevladinih organizacija koje pružaju pomoć i potporu žrtvama tijekom i netom nakon pandemije bolesti COVID-19.

RAZUMIJEVANE PRIRODE I POSLJEDICA INTIMNOG PARTNERSKOG NASILJA

Za dobivanje odgovora na to pitanje osmišljena su dva istraživanja: 1. istraživanje sa žrtvama intimnog partnerskog nasilja i 2. istraživanje sa stručnjacima nevladinih organizacija koje se bave žrtvama nasilja. Tijekom istraživanja, upitnik koji se primjenjivao u istraživanju sa žrtvama intimnog partnerskog nasilja, prilagođen je i za opću populaciju.

Glavni rezultati istraživanja objavljeni su kao radovi (Kovčo Vukadin, 2022; Kovčo Vukadin i Mirosavljević, 2022).

„S obzirom na činjenicu ograničenja opsega radova u časopisima, činjenicu da su neki rezultati ostali neobjavljeni, i prije svega, potrebu da napišemo cjelovitiji tekst na temu intimnog partnerskog nasilja s posebnim osvrtom na

Uveli smo zakonsku definiciju femicida i valjda očekujemo da ako napišemo nešto na papir, da će to doprinijeti smanjenju problema?!

Nažalost, neće.

Irma Kovčo Vukadin

prostor na način sintetiziranja ili barem isticanja nekih značajnijih znanstveno utemeljenih spoznaja i provjerenih dobre prakse”, poručuju autorice.

Nadaju se da će ova monografija poslužiti kao vrijedan izvor za dublje shvaćanje kompleksnosti problema intimnog partnerskog nasilja studentima pomažućih i drugih relevantnih profesija, znanstvenicima, kao i praktičarima (policijskim službenicima, državnim odvjetnicima, sudcima, socijalnim pedagogima, psiholozima, socijalnim radnicima, liječnicima, stručnjacima iz organizacija civilnoga društva i drugima), ali i svima drugima koji se u svom radu i životu susreću s intimnim partnerskim nasiljem.

„Kada čovjek istražuje ovu problematiku, shvati da je nasilje, naročito nasilje u obitelji i intimno partnersko nasilje, pojava koja nikad neće biti iskorištena. Da je to nešto što je sastavni dio bilo kojeg društva, i dok postoji društvo na ovakav način, dok postoje međuljudski odnosi, intimni odnosi, postojat će određeni dio tih odnosa koji su nažalost okarakterizirani nasiljem, otvorenim i prikrivenim manipulacijama, ucjenama, prijetnjama. Nema jasnih dokaza ni jednostavnih objašnjenja kako to da neki ljudi normalno žive, imaju normalne odnose koji su puni poštovanja prema drugoj osobi, a postoji određeni broj ljudi koji zapravo smatraju da iz nekih razloga imaju pravo nešto svoje nametati drugoj osobi s kojom su tako najintimniji, znači partneri. Takvo je ponašanje jednostavno dio specifičnosti određenog broja ljudi”, upozorila je profesorica Irma Kovčo Vukadin.

NOVO NORMALNO I ZATVORENOST U KUĆAMA

Učestalost takvih oblika ponašanja eksponencijalno se povećala kada je nastupila pandemija bolesti COVID-19. Poglavito se povećalo intimno nasilje u odnosima. Ljudi su bili „prisiljeni” biti zajedno, kod kuće, i posljedice takvog „novog normalnog” osjetile su brojne obitelji.

„Gubitak radnih mjesta, nemogućnost zapošljavanja, dakle direktno ugrožavanje egzistencije za određeni broj ljudi svakako je pridonijelo pojavi frustracija, i onda je dio tih ljudi izlaz iz tih frustracija vidio u nasilnom ponašanju ili pogoršavanju već postojećeg nasilnog ponašanja”, dodaje naša sugovornica.

Irma Kovčo Vukadin i Anja Mirosavljević ispred zgrade ERF-a u kampusu Borongaj

PROMJENE U NASILNIM PONAŠANJIMA NAKON UVOĐENJA MJERA ZA SUZBIJANJE PANDEMIJE (OŽUJAK 2020.)

Uvođenje mjera za suzbijanje pandemije u ožujku 2020. značajno je utjecalo na svakodnevni život građana. Ograničeno kretanje, rad od kuće, zatvaranje škola i smanjen društveni kontakt stvorili su nove okolnosti koje su, prema dostupnim podacima, utjecale i na obrasce nasilnog ponašanja. Istraživanje provedeno na uzorku od ukupno 257 žena analiziralo je promjene u različitim oblicima nasilja – fizičkom, psihičkom, ekonomskom i seksualnom – te u prijetnjama nasiljem. Od ukupnog broja sudionica istraživanja, njih 94 iskazale su da su doživjele bar jedan od analiziranih oblika nasilja.

FIZIČKO NASILJE: kod četvrtine ispitanika zabilježen porast

Na pitanje o promjenama u doživljenom fizičkom nasilju (udarci, guranje, čupanje kose, bacanje predmeta) odgovorile su ukupno 62 sudionice. Većina sudionica (62,9 %) navela je da je situacija ostala ista, a njih 6,5 % izjavilo je da se nasilje smanjilo. Međutim, zabrinjava podatak da je 24,2 % sudionica prijavilo porast fizičkog nasilja, a 6,5 % da su ga doživjele prvi put tijekom pandemije.

PRIJETNJE NASILJEM: gotovo trećina bilježi porast

Od 57 sudionica koje su odgovorile na pitanje o prijetnjama fizičkim nasiljem ili nanošenjem zla njima i njihovim bližnjima, 31,6 % navodi da su se prijetnje povećale. Kod 56,1 % stanje je ostalo nepromijenjeno, a njih 3,5 % prijavilo je smanjenje. Također, 8,8 % sudionica izjavilo je da su se s prijetnjama susrele prvi put u razdoblju pandemije.

PSIHIČKO NASILJE: najveći zabilježeni porast

Psihičko nasilje, koje uključuje psovanje, vrijeđanje, omalovažavanje, ponižavanje, zabranu kontakta s bliskim osobama, uništavanje osobnih stvari i kontroliranje kretanja, pokazalo je najveći porast. Od 73 sudionice, njih čak 39,7 % navodi da se psihičko nasilje povećalo. Gotovo polovica (47,9 %) smatra da je ostalo isto, a 9,6 % bilježi smanjenje. Manji dio sudionica (2,7 %) doživio je psihičko nasilje prvi put tijekom pandemije.

EKONOMSKO NASILJE: stabilno, ali s primjetnim rastom

Podatci o ekonomskom nasilju, poput uskraćivanja sredstava za život, zabrane zapošljavanja ili oduzimanja financijskih sredstava, dobiveni su od 60 sudionica. Većina (66,7 %) navodi da nije bilo promjena, a njih 20 % prijavljuje porast. Smanjenje je zabilježilo 5 % sudionica, a 8,3 % doživjelo je ovaj oblik nasilja prvi put.

Promjene u nasilnim ponašanjima nakon uvođenja mjera za suzbijanje pandemije (ožujak 2020. godine)

	N	%			
		Prvi put u pandemiji	Smanjilo se	Ostalo je isto	Povećalo se
Fizičko nasilje (npr. udaranje, guranje, čupanje kose, bacanje stvari na vas)	62	6,5	6,5	62,9	24,2
Prijetnje fizičkim nasiljem ili nekim zlom vama i vama bliskim osobama)	57	8,8	3,5	56,1	31,6
Psihičko nasilje (npr. psovanje, vrijeđanje, omalovažavanje, ponižavanje, zabrana ostvarivanja kontakata s rodbinom i prijateljima/icama, uništavanje osobnih stvari, kontroliranje kretanja)	73	2,7	9,6	47,9	39,7
Ekonomsko nasilje (npr. uskraćivanje sredstava za život, zabrana zapošljavanja, oduzimanje financijskih sredstava, onemogućavanje raspolaganja svojom imovinom)	60	8,3	5,0	66,7	20,0
Seksualno nasilje (prisiljavanje na neželjene seksualne aktivnosti)	37	8,1	10,8	56,8	24,3

SEKSUALNO NASILJE: četvrtina ispitanika prijavljuje porast

Na pitanje o seksualnom nasilju (prisiljavanje na neželjene seksualne aktivnosti) odgovorilo je 37 sudionica. Njih 24,3 % navodi da je došlo do povećanja, 56,8 % da je stanje ostalo isto, a 10,8 % bilježi smanjenje. Za 8,1 % sudionica ovo je bio prvi susret s takvim oblikom nasilja tijekom pandemije.

Zaključak

Rezultati upućuju na to da su mjere izolacije i ograničenog kretanja znatno utjecale na porast određenih oblika nasilja, posebice psihičkog, ali i fizičkog, seksualnog, te na porast prijetnji nasiljem. Iako većina sudionica navodi da je stanje ostalo nepromijenjeno, udio onih koje su doživjele porast nasilja nije zanemariv.

Ovi podatci naglašavaju važnost pravovremenog prepoznavanja i sustavne potpore žrtvama nasilja, osobito u kriznim situacijama koje dodatno otežavaju pristup pomoći i izlazak iz nasilna okružja.

Zanimalo nas je zbog čega je ljudima tijekom pandemije bilo toliko teško biti zajedno da je to rezultiralo povećanom stopom nasilja. Prema mišljenju profesorice **Anje Mirosavljević**, nisu sve vijesti tijekom COVID-a bile toliko crne, odnosno međuljudski su se odnosi razvijali u dva smjera.

„Dio ljudi je govorio tijekom pandemije, a i danas to rado ističu, da su se tijekom tog perioda „novog normalnog” ponovno zbližili s obitelji, zbližili sa svojom djecom, međusobno kao partneri. Puno su više vremena prevodili zajedno, počeli se baviti raznim aktivnostima, poput vrtlarstva. Zvuči smiješno, ali je to vrlo zdrava aktivnost. Nažalost, dio ljudi osjetio je posljedice pandemije i pogoršanja odnosa. Ljudi koji možda i inače imaju problema ili žive u životnim situacijama koje su frustrirajuće ili teške, krenuli su smjerom pogoršanja napetosti, psihičkog pa i fizičkog nasilja. Dakle, usmjerenost jednih na druge, na zatvorenost u krugu obitelji, imala je za rezultat i ove traume o kojima pišemo u knjizi, a o kojima se ne govori dovoljno”, naglasila je profesorica Mirosavljević.

Pandemija je utjecala na nasilje na način da je podigla razinu stresa, te je za dio ljudi npr. povećala ekonomsku nesigurnost, pojačala neugodne osjećaje poput nesigurnosti, anksioznosti, ali i zatvorila žrtve s nasilnim partnerima radi restriktivnih mjera, ograničila je rad službi koji pomažu žrtvama.

Anja Mirosavljević

PAPIR NE RJEŠAVA PROBLEM

Što nakon objave ove knjige, očekuju li autorice neke pozitivne promjene, budući da se i same slažu da su u nas brojni zakoni, propisi i pravilnici, nacionalni planovi i strategije samo „mrtvo slovo na papiru”?

„Pitanje nasilja u obitelji, onda i nasilja u intimnim odnosima, stvar je zapravo filozofije i tolerancije društva. Mi smo sada jedna od rijetkih država koja je uvela posebnu inkriminaciju – femicid, odnosno teško ubojstvo ženske osobe. Što je dosad sprječavalo sudce da počinitelje ovakvih ubojstava kažnjavaju teškim sankcijama? Ništa. Sada imamo zakonsku definiciju femicida i valjda očekujemo da ako napišemo nešto na papir, da će to doprinijeti smanjenju problema?! Nažalost, neće. Ova zakonska norma primjenjuje se kada je nečiji život već izgubljen. Moramo se zapitati što ovo društvo daje na raspolaganje ljudima u problemu. Koje im usluge mi kao društvo nudimo? Koju pomoć? Postoje određene usluge, ali su one nedostatne i nedovoljno promovirane.

FOTO: Pikaby

ne. Postavlja se pitanje usluga koje država omogućuje partnerima s problemima u odnosima koji nisu takve naravi da nužno podrazumijevaju primjenu određenih formalnih postupanja s pravnim posljedicama. Postoje privatna savjetovišta koja su skupa i većini osoba s takvim problemima nedostupna, upravo zbog te skupoće. I onda se čudimo kada se desi neko zlo”, zaključuje profesorica Kovč Vukadin. ///

KREIRANJE UČINKOVITIH ODGOVORA NA BUDUĆE KRIZE

Istraživanje profesorica s Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta omogućilo je stjecanje uvida u iskustva stručnjaka zaposlenih u organizacijama civilnog sektora koje se bave IPN-om u Hrvatskoj o tome kako je pandemija utjecala na njih, njihov rad i njihovu organizaciju. Rezultati idu u prilog postojećoj literaturi o utjecaju pandemije na stručnjake i načine prilagodbe organizacija na pandemijske uvjete života i funkcioniranja.

Kao i u drugim zemljama, pandemija je stvorila brojne izazove, ali i prilike i mogućnosti na individualnoj i organizacijskoj razini. Organizacije i stručnjaci prilagodili su svoj

rad i razvili strategije potpore i pomoći klijentima, uključujući prelazak na e- i hibridni rad. Rezultati upućuju na snage, resurse i posvećenost stručnjaka da pruže najbolju moguću skrb, potporu i pomoć svojim klijentima, unatoč brojnim teškoćama i izazovima. Razumijevanje iskustava i doživljaja stručnjaka te prihvaćanje njihove perspektive o utjecaju pandemije mora biti sastavni dio kreiranja učinkovitih odgovora na buduće (javnozdravstvene) krize.

Na temelju rezultata istraživanja, u knjizi su ponudene jasne smjernice i preporuke za stručnjake, organizacije koje se bave IPN-om i formalni sustav (Vladu i njezine agencije, kao i tijela regionalne i lokalne samouprave) radi što kvalitetnije potpore i pomoći žrtvama IPN-a u uvjetima javnozdravstvene krize, pandemije i kolektivne traume.